ΑΝΑΣΚΕΥΗ

ΤΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΡΤΥΡΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ

ΠΕΝΤΕ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ.

Ὑπὸ ***

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Διευθυνομένης παρὰ Στεφάνου Λ. Δομεστίκου.

1859.

« *Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.* »

Μάρκ. ί. 38.

Α΄.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΣΙΣ.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Μετ' ἄκρας ἐκπλήξεως ἠκούσαμεν προλαβόντως οἱ ὑποφαινόμενοι παρὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, ὅτι κατὰ προφορικὴν ἐντολὴν τῆς αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν Φουὰτ Πασᾶ ἐφένδου, ἀνάγκη ἵνα παύσωμεν ἐργαζόμενοι ὡς μέλη τῆς Συνόδου, καὶ φύγωμεν ἐκ τῆς Πρωτευούσης, πρὶν ἢ κοινοποιηθῇ ἡμῖν ἐπισήμως τὸ περὶ ἀποπομπῆς εἰς τὰς Ἐπαρχίας ἡμῶν ἐκδοθὲν Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα. Ἡ ἔκπληξις δὲ ἡμῶν ἐκείνη ἐδιπλασιάσθη, ὅτε, ἐρωτήσαντες τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ἐὰν ἡ ἔκτακτος αὕτη τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἀπόφασις προεγνώσθη αὐτῇ τοὐλάχιστον, ἐλάβομεν ἀπόκρισιν ἀποφατικήν.

Σεμνυνόμενοι ἐπὶ τῇ ἀνέκαθεν παραδειγματικῇ εὐπειθείᾳ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, ὑπακούομεν ἑτοίμως εἰς τὴν θέλησιν αὐτῆς, ὅτε μάλιστα ἀνεκοινώθη ἤδη ἡμῖν καὶ ἡ περὶ τῆς ἀποπομπῆς ἡμῶν ἔγγραφος ὑψηλὴ διαταγή. Οὐχ ἧττον ὅμως θεωροῦμεν καθῆκον ἡμῶν ἀπαράβατον, ἵνα ὑποβάλωμεν εὐσεβάστως πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ ἐκτάκτου τούτου ἀντικειμένου, ὑπαγορευομένας ὑπὸ τοῦ καθήκοντος τῆς θέσεως ἡμῶν.

Ἀνέκαθεν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, Παναγιώτατε Δέσποτα! διοικεῖται ὑπό τε τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου· ἡ Σύνοδος ὅμως αὕτη οὐκ ἔστιν ἀρχὴ σχηματιζομένη τυχαίως καὶ ἐκ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ συνίσταται ἐξ ὡρισμένων προσώπων ἰσοβίως ἐνεργούντων, ἤτοι

ἐκ τῶν πρώτων τῇ τάξει ἐκτὸς Ἀρχιερέων, μὴ ἀποκλειομένων ὅμως μηδὲ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τυχὸν, παρεπιδημούντων ἄλλων Ἀρχιερέων, ὁρισθεῖσα ἔκπαλαι δι' ἐπισήμων πράξεων τῆς Ἐκκλησίας, καθιερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ ἐπικυρωθεῖσα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν εἰρημένων Ἀρχιερέων δι' ἀλλεπαλλήλων Σουλτανικῶν διαταγμάτων, ὡς ἓν ἐκ τῶν πρωτίστων προνομίων τῆς Ἐκκλησίας· ὁ δὲ χρόνος καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν τρανῶς, πόσον λυσιτελὴς καὶ σωτήριος ὑπῆρξε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ οὕτω συνεστῶσα αὕτη Σύνοδος. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐὰν τυχὸν παρουσιάζετο ἀνάγκη ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτῶν ἓν ἢ δύο τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἐγίνετο τοῦτο μετὰ πολλῆς περισκέψεως, τῇ προτάσει πάντοτε τοῦ Πατριάρχου πρὸς ἔκδοσιν Βασιλικοῦ διατάγματος, μετὰ προηγουμένην γνῶσιν τῶν λοιπῶν συνοδικῶν μελῶν. Ἡ ἀθρόα ὅμως ἀποπομπὴ ὅλων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου προφανὴς οὖσα διάλυσις καὶ κατάργησις αὐτῆς, καὶ ἀθέτησις τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καταστροφὴ τῶν καλῶς καθεστώτων πρὸς τὰ κοινῇ συμφέροντα, οὐδέποτε ἔλαβε χώραν· οὔτε Πατριάρχης κηδόμενος τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας ἠνέσχετο τὴν ἀποπομπὴν ὅλων ὁμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀναφέρῃ εὐάριθμα τοιούτου εἴδους παραδείγματα, οὐχ ἧττον ὅμως στιγματίζει συγχρόνως αὐτὰ ὡς πατριαρχικῆς ἐξουσίας κατάχρησιν.

Ἔστι λοιπὸν ἀκατανόητον δι' ἡμᾶς, πῶς ἦν δυνατὸν ἵνα ἡ οὕτω τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν προνόμια σεβομένη αὐτοκρατορικὴ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις διατάξῃ ὅλων τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου τὴν ἀποπομπὴν, ἄνευ προηγουμένης προτάσεως, ἢ τουλάχιστον εἰδήσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, διαλύουσα οὕτως ἀρχὴν πρὸ πολλῶν χρόνων ὡς νόμιμον καθιερωθεῖσαν ἐπισήμως, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκ πολλῶν περιστάσεων ἀλώβητον διαμείνασαν ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Καὶ ἂν δὲ ἡ ἀπόφασις τῆς διαλύσεως τῆς Συνόδου ἐγένετο ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, οὐχ ἧττον ἀποροῦμεν καὶ ξενιζόμεθα, πῶς ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης σιγῇ ἀπεδέξατο τὸ τοιοῦτον, οὐδὲ ἐποίησεν ἐγκαίρως ὅπου ἔδει τὰς προσηκούσας παρατηρήσεις ἐπὶ

τοσούτῳ σοβαρᾶς ὑποθέσεως, οὐδὲ ἐνήργησε πᾶν ὅ,τι ἡ ὑψηλὴ τῆς Πατριαρχείας θέσις ὑπηγόρευεν αὐτῇ, καὶ πᾶν ὅ,τι δικαιοῦται ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἵνα περιμένῃ παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὀφείλοντος φωτίζειν ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων, καὶ διὰ πᾶσαν τοιαύτην ἔλλειψιν ὑπευθύνου μένοντος, οὐ μόνον ἐνώπιον τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον αὐτῆς τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως.

Διότι, τίς ἄλλη σοβαρωτέρα ὑπόθεσις, Παναγιώτατε Δέσποτα! παρὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος, τὸ λυμαίνεσθαι δηλονότι καὶ καταργεῖσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ προνόμια, ἅπερ ὁ τρισέβαστος ἡμῶν Μονάρχης Σουλτὰν Ἀπδοὺλ Μετζὶτ ἐφένδης ἡμῶν, οὗ τὸ κράτος εἴη ἀήττητον καὶ διαμένον εἰς τοὺς αἰῶνας, ηὐδόκησε θεῖναι ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῆς προστασίας αὐτοῦ; ἐὰν δὲ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει μετέρχηται ἀδιαφορίαν καὶ σιωπὴν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, πότε ἄλλοτε δείξει ὅτι κήδεται τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας; καὶ πότε ἄλλοτε λαλήσει, ὅταν ἐν τοιαύτῃ σπουδαιοτάτῃ περιστάσει μὴ φωτίσῃ ὡς ἁρμόδιος τὴν Ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, ἀποδεικνύων αὐτῇ δι' ἀπείρων ἱστορικῶν παραδειγμάτων, διὰ τῶν καταστατικῶν αὐτῶν τῆς Συνόδου, ὅτι διαρκὴς Σύνοδος ἔστι καὶ λέγεται ἡ ὀκτὰς τῶν πρωτοθρόνων Ἀρχιερέων, αὐτοὶ δηλαδὴ οἱ σήμερον ἀποπεμπόμενοι; ὅτι ἡ Σύνοδός ἐστιν ἀναπόσπαστος τοῦ Πατριάρχου, καὶ δὴ καὶ συνυπεύθυνος αὐτῷ; ὅτι ἡ παῦσις ἑνὸς μόνου ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου ἀπαιτεῖ προηγουμένην γνῶσιν τῶν λοιπῶν μελῶν αὐτῆς τῆς Συνόδου, καὶ τέλος, ὅτι τὸ τοιοῦτο μέτρον, ἡ ἀποπομπὴ δηλαδὴ ὅλων ὁμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου λογιζομένη διάλυσις αὐτῆς, καὶ δὴ καὶ καταστροφὴ τῶν ἐπὶ πέντε περίπου αἰῶνας πολλάκις ἐπικυρωθέντων ἐκκλησιαστικῶν προνομίων, ἔσται ἀφορμὴ πολλῶν εἰς πολλοὺς λόγων, πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ἐπιδεικνυμένων εὐεργετικῶν σκοπῶν καὶ πατρικῶν αἰσθημάτων τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος;

Ἐὰν δὲ παρεπείσθη, τυχὸν, καὶ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, ὅτι ἡ ἀποπομπὴ τῶν Γερόντων οὐκ ἀποτελεῖ τὴν κατάργησιν τῆς Συνόδου καὶ τὴν ἀθέτησιν τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας,

ἀλλὰ συντείνει εἰς τὴν τακτικωτέραν διαρύθμισιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἔχομεν δίκαιον, νομίζομεν, ἵνα ἐρωτήσωμεν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν ἡ τέως διαρκοῦσα Σύνοδος ἐν τῇ πολυχρονίῳ αὐτῆς ὑπηρεσίᾳ;

Οὐκ ἔστιν ἡ Σύνοδος αὕτη ἡ διελθοῦσα διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ἐν τοῖς δεινοτάτοις καιροῖς, καὶ διὰ τῆς ἀνοχῆς καὶ ὑπομονῆς αὐτῆς διατηρήσασα ἀλώβητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῶν πατέρων ἡμῶν; Ἡ Σύνοδος αὕτη οὐκ ἔστιν ἡ χορηγήσασα ἀείποτε καὶ μετὰ προθυμίας παραδειγματικῆς τὰς ὑπηρεσίας αὐτῆς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν προσταγμάτων τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως; Οὐκ ἔστιν ἡ Σύνοδος αὕτη ἡ συντελέσασα πρὸς ἀνέγερσιν καὶ διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων σχολείων καὶ ἄλλων κοινωφελῶν καταστημάτων; Οὐκ ἔστιν ἡ Σύνοδος αὕτη ἡ ἀείποτε συναντιληφθεῖσα τῷ Πατριάρχῃ ἐν ταῖς ἀνωμαλίαις τῶν καιρῶν, καὶ δι᾽ ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς κατορθώσασα ἵνα ἐξομαλύνῃ κατὰ τὸ δυνατὸν πολλὰς δυσχερείας τοῦ Κοινοῦ;

Πάντως ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης σύνοιδεν ἑαυτῇ κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, ὅτι ἡ Σύνοδος αὕτη οὕτω προσβαλλομένη σήμερον ἀναξιοπαθεῖ. Καὶ ἂν ἡ διαβολὴ ἴσχυσεν ἐπισκιάσαι πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν εὑρόντες τινὲς τὴν Σύνοδον πρόσκομμα ἀνυπέρβλητον τῶν ἰδιοτελῶν αὐτῶν σκοπῶν, ἐσυκοφάντησαν καὶ διέβαλον αὐτήν, καὶ οὕτω προεκάλεσαν τὴν διάλυσιν αὐτῆς, τὸ στίγμα τοῦ μητραλοίου ἔσεται ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐθνοκτόνου αὐτῶν διαγωγῆς· ἡμεῖς δὲ ἔχοντες τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἐπιμαρτυροῦσαν ἡμῖν κατὰ πάντα, ὡς μηδέποτε μηδὲν πρὸς βλάβην τῆς Ἐκκλησίας πεπραχότι, πίνομεν καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο τῆς θλίψεως μεθ᾽ ὑπομονῆς, δεόμενοι μόνον τοῦ Θεοῦ, ὅπως μὴ ἐάσῃ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ πειρασθῆναι παρ᾽ ὃ δύναται.

Καὶ τοσαῦτα μὲν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὅσον ἀφορᾷ τὰ τῆς Ἐκκλησίας προνόμια καὶ δικαιώματα. Ὅσον δ᾽ ἀφορᾷ ἡμᾶς ὡς ἄτομα, τοὐτέστιν ὡς Ἀρχιερεῖς, καὶ ὡς ὑπηκόους τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος, ὡς μὲν Ἀρχιερεῖς ἐρωτῶμεν: Ἐὰν πρόκειται περὶ βελτιώσεως τῶν κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διατί ἡμεῖς μόνοι οὐ μόνον καθ᾽

ὅλον τὸ διάστημα καθ᾽ ὃ ἐργάζεται ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, οὐδὲν ἐξ ὅσων ἐν αὐτῇ ἐγένετο, καίπερ ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβοντες, ἐπισήμως γινώσκομεν, (ὅτι μὴ ἐκ τῶν ἐφημερίδων ὡς ἰδιῶταί τινες καὶ ἀλλότριοι), ἀλλὰ καὶ νῦν ἀποβαλλόμεθα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ἀποπεμπόμεθα τῆς Πρωτευούσης; Οὐκ ἐσμὲν Ἀρχιερεῖς καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἡ μεταρρύθμισις διενεργεῖται; Μᾶλλον δὲ, οὐκ ἐσμὲν ἡμεῖς οἱ ἐκλεξάμενοι ὡς ἀπὸ προσώπου ἁπάσης τῆς ἱεραρχικῆς ὁλομελείας τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, δόντες αὐτοῖς τὴν ἐντολὴν τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ἱεροῦ Κλήρου; Οὐκ ἔδει λοιπὸν νὰ γινώσκωμεν παρ᾽ αὐτῶν τὰ ἐν τῇ Συνελεύσει γινόμενα; Οὐκ ἔδει ἵνα καὶ ἤδη, ἐνῷ ἀπομακρυνόμεθα τῆς Πρωτευούσης, δοθῇ ἡμῖν λόγος τῶν ἄχρι τοῦδε πεπραγμένων, καὶ ζητηθῇ ἡ γνώμη ἡμῶν περὶ τῶν ἑξῆς πραχθησομένων, ὥστε οἱ συνάδελφοι οὗτοι νὰ φαίνωνται ἐργαζόμενοι ὡς ἐκ μέρους ἁπάσης τῆς ἀρχιερατικῆς ὁλομελείας; Τίνος ἕνεκεν ἡ τοιαύτη παρασιώπησις;

Καὶ ἐκεῖνο δὲ θαυμαστότερον φαίνεται ἡμῖν, Παναγιώτατε Δέσποτα! πῶς δηλαδὴ δύνανται τὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κληρικὰ μέλη συγκροτεῖν καὶ ἀπαρτίζειν τὴν Σύνοδον ἐν ἀπουσίᾳ ἡμῶν, ἐνῷ ἡ ὑψηλὴ διαγόρευσις ἡ ἐν καιρῷ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ἐγγράφως κοινωθεῖσα τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ὥρισε ῥητῶς ἵνα ἡ μὲν ἐκλογὴ ἐξιδιασθῇ τῇ Συνόδῳ, οἱ δὲ ἐκλεγόμενοι ὦσιν ἄλλοι παρὰ τὰ τακτικὰ μέλη τῆς Συνόδου, ἀποροῦμεν λοιπὸν πῶς ἡ ὑψηλὴ ἐκείνη διαγόρευσις παρωράθη, ὅτε ὁ πρόσφατος ὑψηλὸς τεσκερὲς, τὴν μὲν παρουσίαν τῶν τακτικῶν τῆς Συνόδου μελῶν ὠνόμασε πρᾶγμα μὴ ἀναγκαῖον, μηδὲ καθεστὼς νόμιμον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν δὲ συγκρότησιν τῆς Συνόδου ἐθεώρησεν ὡς δυναμένην γενέσθαι ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐνδημούντων συναδέλφων, οἵτινές εἰσι τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ὡς δὲ ὑπήκοοι τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος, ἐρωτῶμεν: Διατί ἡμεῖς μόνοι κατεδικάσθημεν ἵνα ὦμεν ἐξηρημένοι καὶ ὅλως ἀμέτοχοι τῶν εὐεργετικῶν διατάξεων τοῦ Χάτι-Χουμαγιοῦν, δι᾽ οὗ ὁ μεγάθυμος ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκησε θεῖναι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς προστασίας καὶ δικαιοσύνης αὐτοῦ

ὅλους ἐξίσου τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ ὑπηκόους, παυόμενοι τῆς ἐν τῇ Συνόδῳ θέσεως ἡμῶν οὕτως ἀνεξετάστως;

Ἐκ τούτων οὖν ἁπάντων μήτε ἡμῖν αὐτοῖς ἔγκλημά τι συνειδότες πεπραχόσι, μήτε δικαίαν τινὰ αἰτίαν καὶ ἀποχρῶντα λόγον τῆς ἀποπομπῆς ἡμῶν γινώσκοντες, ἀλλ᾽ ὑπὸ μόνης τῆς ῥαδιουργίας καὶ τῆς ἰδιοτελείας αὐτὴν κατεργασθεῖσαν βλέποντες, θλιβόμεθα καιρίως διὰ τὴν οὕτω ῥαδιουργηθεῖσαν διάλυσιν τῆς Συνόδου, καὶ τὴν ἀθέτησιν καὶ κατάργησιν τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀνατροπὴν πάσης τῆς τέως καθεστώσης διοικητικῆς τῆς Ἐκκλησίας τάξεως· ὥστε νομίζοντες ἑαυτοὺς ὑπευθύνους καὶ κατακρίτους ἐνώπιον πάσης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ἐὰν σιγῇ παρέλθωμεν τὰ γινόμενα ταῦτα, καὶ μὴ ὑπερασπίσωμεν τά τε τῆς Ἐκκλησίας προνόμια καὶ δικαιώματα, καὶ ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἀθωότητα, ὑψοῦμεν τὴν φωνὴν ἡμῶν, καὶ πρῶτον μὲν διαμαρτυρόμεθα, Παναγιώτατε Δέσποτα! κατὰ πάσης ἀδιαφορίας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν τοῖς γινομένοις κατὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας προνομίων καὶ δικαιωμάτων, καὶ ἀπαιτοῦμεν ἵνα ὑπερασπισθῇ ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν τὰ προνόμια καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις δὲ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας, ἀφ᾽ ἧς ἐδώκαμεν τοῖς ἐκλεγεῖσι συναδέλφοις τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀντιπροσωπεῦσαι τὴν ἀρχιερατικὴν ὁλομέλειαν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, εἴπομεν αὐτοῖς ὅπως ἐν πάσῃ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν ἔχωσιν ὡς γνώμονα καὶ λυδίαν λίθον τούς τε συνοδικοὺς κανόνας, τὴν ἀνέκαθεν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως ἐπικεκυρωμένα προνόμια καὶ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ ὅτι πᾶσαν πρᾶξιν ἀντιβαίνουσαν τοῖς ἀνωτέρω θεωροῦμεν ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, διὰ τοῦτο διαμαρτυρόμεθα δεύτερον, ὡς ἐκ μέρους ἡμῶν τε καὶ τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν ἀντιπροσωπευομένων Ἀρχιερέων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον παντὸς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος, κατὰ πάσης πράξεως τῶν εἰρημένων συναδέλφων καὶ κατὰ πάσης καινοτομίας, δεκτῆς παρ᾽ αὐτῶν γεννησομένης, τυχὸν, ἀπεναντίας τοῖς κανόσι τῶν πανσέπτων Συνόδων καὶ τοῖς

προνομίοις καὶ δικαιώμασι τῆς Ἐκκλησίας, λογιζόμενοι ταῦτα ὡς ἄκυρα καὶ μηδεμίαν ἔχοντα ἰσχὺν καὶ νομιμότητα, ἕως οὗ, ἢ πεισθῶμεν περὶ τῆς εὐθύτητος, νομιμότητος καὶ ὠφελείας τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν κανονισθέντων, καὶ ἀσπασθῶμεν τὰ ὡς καλῶς γεγενημένα ἀποδειχθέντα, ἢ πεισθέντες ἐκεῖνοι παρ᾽ ἡμῶν ὡς οὐδὲν καλὸν ἐποίησαν, ἀποῤῥίψωσι καὶ αὐτοὶ ταῦτα ὡς ἐπιβλαβῆ.

Ταῦτα νομίσαντες καθῆκον ἡμῶν ἵνα παραστήσωμεν εὐσεβάστως τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθεῖσα παράσχῃ ἡμῖν ἀντίγραφον τῆς παρούσης ἡμῶν, ἐπικεκυρωμένον τῇ ἱερᾷ αὐτῆς ὑπογραφῇ, ἵνα ὦμεν ἀνεύθυνοι ἀπὸ πάσης μομφῆς ὅτι, καταστρεφομένων τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομίμων, ἡμεῖς ἐσιωπήσαμεν. Προσλιπαροῦντες δὲ αὐτὴν ἵνα συνοδεύσῃ ἡμᾶς κατὰ τὴν προκειμένην ἡμῶν ἔξοδον διὰ τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, ὑποδιατελοῦμεν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει· τῇ ιζ΄. Ἰουλίου ᾳωνθ΄.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος

Ἑτοιμότατοι καὶ προθυμότατοι δοῦλοι:

† Ο ΕΦΕΣΟΥ ΠΑΪΣΙΟΣ.
† Ο ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ.
† Ο ΚΥΖΙΚΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ.
† Ο ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ο ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

Β΄.

ΑΝΑΣΚΕΥΗ.

ΜΕΤΑ βαθυτάτης λύπης εἶδεν ἡ Γενικὴ τοῦ ἔθνους Συνέλευσις ἔγγραφον μελῶν τινων τῆς Συνόδου, ἐκ μέρους μὲν τῆς Γεροντικῆς ὁλομελείας συντεταγμένον, φέρον δὲ πέντε μόνας ὑπογραφὰς, καὶ ταῦτα, παρόντων τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων Νικαίας καὶ Δέρκων, σκοπὸν ἔχον, διὰ τῆς ἐμπαθοῦς τῶν πραγμάτων παρερμηνείας, διεγεῖραι καθ' ἡμῶν τὴν δημοσίαν γνώμην τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ὡς δῆθεν τεκταινομένων ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων καὶ κατάλυσιν τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διὸ καὶ μητραλοίας ἡμᾶς καὶ ἐθνοκτόνους ἀποκαλοῦσιν. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιστάσει ἡ σιωπὴ εἴη ἂν ὁμολογία καὶ βεβαίωσις τῶν κατηγοριῶν, καὶ προδοσία τῶν ἱερωτέρων. Ἀνάγκη οὖν ὑπεραπολογηθῆναι οὐχὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς οὕτως ἀπηνῶς συκοφαντουμένης ἱερᾶς ἀληθείας· ἀνάγκη ὑψῶσαι φωνὴν κατὰ τῶν παρερμηνευόντων τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰς πράξεις τῶν πανσέπτων Συνόδων· ἀνάγκη συνηγορῆσαι ὑπὲρ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν θείων Πατέρων, ἅτε δὴ ἀποδιδομένων αὐτοῖς δοξασιῶν καὶ φρονημάτων περὶ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας, ὅλως ἀντιμαχομένων τῷ πνεύματι τοῦ θείου Εὐαγγελίου καὶ τῇ ἱερᾷ αὐτῶν διδασκαλίᾳ· ἀνάγκη, τέλος πάντων, λαλῆσαι πρὸς πληροφορίαν καὶ ςηριγμὸν τῶν σαλευομένων, τυχὸν, ἡμετέρων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, ὧν τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ζῆλον καὶ τῆς δόξης τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας οὕτως ἐπιτηδείως ἐκμεταλλεύουσι, καὶ καταδεῖξαι παντὶ τῷ

χριστεπωνύμῳ πληρώματι τὸ ἀντικανονικὸν τοῦ ἐσχάτως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρεισαχθέντος Γεροντικοῦ συστήματος, καὶ τὸ ἔννομον τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, διὰ τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν Συνοδικῶν πράξεων, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· οὕτως ἡ θεία Πρόνοια « διὰ κακῶν ἐπινοηθέντων πρός τινων ἀγαθόν τι καὶ χρη- » στὸν τέλος κατεργάζεται » κατὰ τὸν ἱερὸν Συνέσιον τὸν Κυρήνης Ἐπίσκοπον. Ἐπικαλούμενοι τοίνυν τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν, ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῆς σφαλερᾶς αὐτῶν δόξης, καὶ τὴν δεῖξιν τῆς ἱερᾶς ἀληθείας.

« *Ἀνέκαθεν* (λέγουσιν) *ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, Παναγιώτατε Δέσποτα, διοικεῖται ὑπό τε τοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου· ἡ Σύνοδος ὅμως αὕτη οὐκ ἔστιν ἀρχὴ σχηματιζομένη τυχαίως καὶ ἐκ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ συνίσταται ἐξ ὡρισμένων προσώπων ἰσοβίως ἐνεργούντων, ἤτοι ἐκ τῶν πρώτων τῇ τάξει ὑπὸ Ἀρχιερέων, μὴ ἀποκλειομένων ὅμως μηδὲ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, τυχὸν, παρεπιδημούντων ἄλλων Ἀρχιερέων, ὁρισθεῖσα ἔκπαλαι δι' ἐπισήμων πράξεων τῆς Ἐκκλησίας, καθιερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ ἐπικυρωθεῖσα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν εἰρημένων Ἀρχιερέων δι' ἀλλεπαλλήλων Συνταγμάτων ὡς ἓν ἐκ τῶν πρωτίστων προνομίων τῆς Ἐκκλησίας.* »

Ἀπαντῶμεν. —

Ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ἰσότης τῶν ἱερῶν Ποιμένων. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἠνέσχετο ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς πνευματικὴν τυραννίδα, ἢ ἀριστοκρατίαν, τοὐτέστι τάξιν προνομιοῦχον ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτῆς λειτουργοῖς· τοῦτο δὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφότητος καὶ ἰσότητος, ὅπερ ἐστὶν ἡ βάσις τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἡ κρηπὶς τοῦ ἀρχαίου ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, ὁλοσχερῶς παρεγνώρισαν μέλη τινὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ὅτι δὲ αἱ ἀξιώσεις αὐτῶν ὅλως ἀντίκεινται εἴς τε τὸ πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τῶν θείων Κανόνων, τῶν Συνοδικῶν ψηφισμάτων καὶ παραδόσεων, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς.

Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς Καπερναοὺμ, καὶ

ἐρωτᾷ αὐτοὺς, ὡς καρδιογνώστης, τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζοντο· οἱ δὲ, (λέγει Μάρκος ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς) ἐσιώπων· καὶ διατί; διότι ἠσχύνοντο, ἅτε δὴ περὶ πρωτείων διαλεγόμενοι· (« πρὸς ἀλλήλους » γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων »). Διὰ τῆς σιωπῆς ἄρα καὶ αἰδημοσύνης ἀνεγνώρισαν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, ὅτι τὸ περὶ πρωτείων ζήτημα ἦν φιλοδοξίας ἀποκύημα, καὶ ἐπομένως ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὸ κήρυγμα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ θείου Διδασκάλου, ἧς βάσις ἦν ἡ ἐντελὴς ἰσότης καὶ ἀδελφότης. Τί δὲ ἀντιτάττει ὁ Κύριος πρὸς τὰ περὶ πρωτείων καὶ προσωπικῶν προνομίων βιωτικὰ διαβουλεύματα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ; (οὔπω γὰρ ἦσαν ἀναγεγεννημένοι διὰ τοῦ παναγίου Πνεύματος, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης) ἀντιτάττει, λέγομεν, τὴν ἄκραν ταπεινοφροσύνην· « εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔστω πάντων ἔσχατος καὶ » πάντων διάκονος· » δῆλον δ' ὅτι, ἔνθα οἱ πάντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐμπνέονται, ἐκεῖ οὐδεμία ἀξίωσις, οὐδεμία ἔρις, ἀλλὰ τελεία ἁρμονία καὶ ὁμόνοια.

Ἄλλο. — Ἡ Μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου προσέρχεται μετ' αὐτῶν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ζητεῖ ἵνα καθήσωσιν εἷς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξελέγχων τὴν κοσμοφροσύνην αὐτῶν, ἀποκρίνεται αὐτοῖς· « οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. » Οἱ δέκα μαθηταὶ ἀγανακτοῦσι κατὰ τῆς ζητηθείσης ταύτης πρωτοκαθεδρίας· ὁ δὲ οὐράνιος διδάσκαλος τῆς ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης, εὐκαιρίας ἐπιλαβόμενος, παραινεῖ αὐτοὺς ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀξιώσεων, ὡς τυραννικῶν καὶ ὅλως ἀντικειμένων τῇ θείᾳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ, ἐπισυνιστῶν ἅμα αὐτοῖς τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν ἀδελφότητα, καὶ ἰσότητα· « οἴδατε (λέγει) ὅτι οἱ Ἄρχοντες τῶν ἐ» θνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν » αὐτῶν, ΟΥΧ *οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν*. ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν » *μέγας* γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν » εἶναι *πρῶτος*, ἔστω ὑμῶν δοῦλος » (Ματθ. κ'. 25—27. Μάρκ. ι. 42—44). Λυπηρὸν δ' ὅτι οἱ διαμαρτυρηθέντες Ἀρχιερεῖς, οἵτινες,

ὡς ἐκ τῆς ἐπισήμου αὐτῶν ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ τάξεως, ὤφειλον γίγνεσθαι τύπος καὶ ὑπογραμμὸς Εὐαγγελικῆς ταπεινώσεως, λυπηρὸν, λέγομεν, ὅτι ἐμπίπτουσιν εἰς τοιαῦτα περὶ φιλοπρωτείας ζητήματα, εἰς οἷα οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, ὅτε ἦσαν ἀτελεῖς ἔτι περὶ τὴν γνῶσιν, ταπεινοὶ τὸ φρόνημα, καὶ γεγυμνωμένοι τῆς ἐξ ὕψους δυνάμεως.

Ὁποῖον δέ ἐστι τὸ ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν τούτων ἱστορημάτων φυσικὸν καὶ ἔλλογον συμπέρασμα; Ἡ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ἀποστόλοις, καὶ ἐπομένως ἡ ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτῶν τελεία ἰσότης, καὶ ἡ ἀποσκοράκισις πάσης περὶ ὑπεροχῆς, πρωτείων, καὶ ἐξαιρετικῶν προνομίων ἰδέας. Ἀληθῶς, ὑπῆρχε μὲν παρὰ τοῖς Ἀποστόλοις πρωτεῖόν τι· ἀλλὰ πρωτεῖον οὐχὶ πνευματικοῦ χαρίσματος, πάντες γὰρ ἔσχον ἰσόμετρον τὴν χάριν, ἰσοβαρῆ τὴν δύναμιν, ἰσοϋψῆ τῆν ἀξίαν, ἰσότιμα τὰ προνόμια, παρόμοια τὰ προτερήματα, ἀπαράλλακτον τὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ πρωτεῖον ἁπλῆς τάξεως συντελοῦν πρὸς εὐκοσμίαν καὶ εὐπρέπειαν τῆς ἀποστολικῆς Κοινωνίας, καὶ ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ἀταξίας. Καὶ τοιοῦτον πρωτεῖον ἀσμένως παραχωροῦμεν τοῖς Σεβασμίοις Γέρουσιν ἐν τῇ Ἱεραρχικῇ ὁλομελείᾳ· τὰς δὲ ὑπεράντλους αὐτῶν ἀξιώσεις ἐν τοῖς πνευματικοῖς καὶ διοικητικοῖς τῆς Ἐκκλησίας πράγμασιν οὐδόλως ἀποδεχόμεθα, ἀλλὰ θαῤῥούντως ἀνακηρύττομεν αὐτὰς ὡς ἀντικανονικὰς, καὶ τοῦ ἀρχικοῦ προγράμματος τοῦ ἰσαδέλφου ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, ὅπερ ὁ οὐράνιος Διδάσκαλος καὶ Νομοθέτης διέγραψε, προφανῶς ἀποκλινούσας.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ἐκ τῶν προειρημένων Εὐαγγελικῶν ἱστορημάτων δεδήλωται, βάσις καὶ θεμέλιον τοῦ ἀποστολικοῦ Συλλόγου ἦν τὸ ἐν πᾶσιν ἰσοδύναμον καὶ ἰσότιμον, διὰ τοῦτο οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι καθιστῶντες ποιμένας ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, συνῆψαν αὐτοὺς, ἅ τε διαδόχους αὐτῶν, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀδελφικῆς ἰσότητος, οὐ μόνον διὰ τῆς μεταδόσεως τοῦ αὐτοῦ πνευματικοῦ χαρίσματος τοῦ δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐπιχορηγουμένου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐν τοῖς διοικητικοῖς τῆς Ἐκκλησίας πράγμασιν. Ὅπως δὲ τηρῆται εὐταξία ἐν τῷ ἱεραρχικῷ διακόσμῳ, δε-

δώκασι τὸ πρωτεῖον τῆς τάξεως, ἢ τὴν προεδρίαν, ἢ τὴν προήγησιν τῆς τιμῆς (ὅρ. κατωτ.) τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς Μητροπόλεως, ἤτοι τῆς πρωτευούσης πόλεως τῆς ἐπαρχίας, ἵν' οὕτω διατηρῆται ἁρμονία τῆς Ἐκκλησιακτικῆς διοικήσεως καὶ πολιτικῆς, καὶ ἑπομένως εὐχέρεια ἐν τῇ διεξαγωγῇ οὐ μόνον τῶν πνευματικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν βιωτικῶν ὑποθέσεων τῶν πιστῶν, οἵτινες προσέτρεχον εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἥτις ἦν ἡ πολιτικὴ ἕδρα τοῦ Ἐπάρχου, ὅπως εὕρωσι δίκαια διὰ τῆς προστασίας καὶ μεσολαβήσεως τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τὰς κοσμικὰς ἀρχὰς (Καν. θ'. τῆς Ἀντιοχ.)· ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχουσι δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς κανόνων· « τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰ-
» δέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν,
» καὶ μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης, μόνα
» δὲ πράττειν ἕκαστα, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει καὶ ταῖς
» ὑπ' αὐτὴν χώραις· ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς τῶν ΠΑΝΤΩΝ γνώ-
» μης ποιείτω· οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεὸς
» ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα »
(Καν. ἀποστ. λδ'.), καὶ, « τοὺς καθ' ἑκάστην Ἐπαρχίαν Ἐπι-
» σκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ Μητροπόλει Προεστῶτα (ἤτοι
» Πρόεδρον) Ἐπίσκοπον καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης
» τῆς Ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει πανταχόθεν συν-
» τρέχειν πάντας τοὺς πράγματα ἔχοντας· ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ
» προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδέν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς
» Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν
» Πατέρων ἡμῶν Κανόνα, ἢ ταῦτα μόνα, ὅσα τῇ ἑκάστου ἐπι-
» βάλλει παροικίᾳ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν χώραις . . . . ἀλλὰ μηδὲ
» αὐτὸν ἄνευ τῆς ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ γνώμης· » (τῆς ἐν Ἀντιοχ. θ'.) καὶ,
« δεύτερον τοῦ ἔτους Σύνοδος γενέσθω τῶν Ἐπισκόπων καὶ ἀνα-
» κρινέτωσαν ἀλλήλοις τὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας, καὶ τὰς ἐμ-
» πιπτούσας Ἐκκλησιαστικὰς ἀντιλογίας διαλυέτωσαν· » καὶ πάλιν·
« καλῶς ἔδοξεν ἑκάστου ἐνιαυτοῦ καθ' ἑκάστην Ἐπαρχίαν δὶς τοῦ
» ἔτους συνόδους γίγνεσθαι, ἵνα, *κοινῇ* ΠΑΝΤΩΝ *τῶν Ἐπισκόπων τῆς*
» *Ἐπαρχίας* ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένων τὰ τοιαῦτα ζητήματα (περὶ

» ἀκοινωνήτων καὶ λοιπὰ) ἐξετάζηται » (καν. έ. τῆς Α. οἰκουμ.) καὶ, « ἦλθεν εἰς τὰς ἡμετέρας ἀκοὰς ὡς ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις αἱ
» κεκανονισμέναι Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων οὐ γίγνονται, καὶ ἐκ
» τούτου πολλὰ παραμελεῖται τῶν διορθώσεως δεομένων Ἐκκλη-
» σιαστικῶν πραγμάτων· ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος, κατὰ τοὺς
» τῶν ἁγίων Πατέρων κανόνας, δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συν-
» τρέχειν τοὺς *καθ' ἑκάστην Ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους* . . . . . καὶ
» διορθοῦν ἕκαστα τὰ ἀνακύπτοντα· τοὺς δὲ μὴ συνιόντας Ἐπι-
» σκόπους ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ ταῦτα ἐν ὑγιείᾳ διάγοντας,
» καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους,
» ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι· » (τῆς Δ'. ιθ'. Προβλ. τῆς ΣΤ'. κ'. τῆς Ζ'. ς'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ μ'. τῆς ἐν Καρθαγ. Ξ'. πδ'. πέ. καὶ ρδ'.)

Ἐξ ὧν κανόνων συμπεραίνομεν τὰ ἑξῆς· α) ὅτι ἡ Ἱεραρχικὴ πολιτεία οὐκ ἔστι Μοναρχικὴ ἢ Ἀριστοκρατικὴ, ἀλλὰ Σύλλογος πνευματικὸς συγκροτούμενος ἐξ ὁμοτίμων, ἰσοδυνάμων, ἰσοψήφων, καὶ οἱονεὶ ὁμοσπόνδων μελῶν· β) ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως, ἢ τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Ἐπαρχίας, οὐκ ἔστι δυνάστης καὶ Κυριάρχης, ἀλλὰ *πρῶτος ἐν ἴσοις* (primus in paribus) τοὐτέστι πρόεδρος τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχιακῆς Ἐκκλησίας, κατ' οὐδὲν διαφέρων τῶν λοιπῶν συναδέλφων, εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν προήγησιν τῆς τιμῆς καὶ κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπικυροῦν τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἐπισκόπων· οὔτε ψῆφον ἔχων ἐν ταῖς ἐκλογαῖς αὐτῶν, οὔτε ἐπιῤῥοήν τινα ἐπὶ τῶν Συνοδικῶν συνδιασκέψεων, ἄτε δὴ ἑκάστης ὑποθέσεως Ἐκκλησιαστικῆς διεξαγομένης διὰ τῆς πλειοψηφίας (α). γ) ὅτι ΠΑΝΤΕΣ οἱ Ἐπίσκοποι, οὐδενὸς ἐξαιρουμένου, ἔχουσιν ἴσον δικαίωμα ψήφου, οὐ μόνον ἐν τοῖς δογματικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς διοικητικοῖς πράγμασι τῆς Ἐκκλησίας· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ συμπαρεδρεύων ἐν ταῖς Συνόδοις, δι' ἀκηδίαν καταδικάζεται.

(α) Ὅρ. τῆς Α. ς'.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς προείρηται, τὸ κυβερνητικὸν τῆς Ἐκκλησίας διωργανίσθη οὕτως, ὥστε ἐν ἁρμονίᾳ διατελεῖν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν πρὸς εὐχέρειαν τῆς διεξαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων τῶν πιστῶν, διὰ τοῦτο, καθὼς οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐπαρχίας ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν Ἐπισκόπων τῶν Μητροπόλεων τῶν Ἐπαρχιῶν, παρομοίως, κατὰ σοφὴν ὄντως οἰκονομίαν, καὶ οἱ Μητροπολῖται ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν Ἐπισκόπων τῶν πρωτευουσῶν πόλεων τῶν Νομῶν, ἢ τῶν Διοικήσεων.

Ὁποίαν ἄρα σχέσιν ἔχουσιν οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Ἐπαρχιῶν πρὸς τοὺς Μητροπολίτας, τὴν αὐτὴν καὶ οἱ Μητροπολῖται πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν διοικήσεων. Καὶ καθὼς οἱ Μητροπολῖται ἐκαλοῦντο Ἔξαρχοι τῶν Ἐπαρχιῶν, οὕτω καὶ οἱ τῶν πρωτευουσῶν πόλεων τῶν Νομῶν, Ἔξαρχοι τῶν Διοικήσεων. Τούτων δέ τινες ὠνομάσθησαν Πατριάρχαι, τοὐτέστιν ἀρχηγοὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πατριῶν, ἰσότιμοι ὑπάρχοντες, ἰσοδύναμοι, καὶ ἰσόψηφοι ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι, διακρινόμενοι δὲ μόνον « *τῇ τιμῇ τῆς προηγήσεως* » δι' εὐταξίαν καὶ εὐκοσμίαν. Ἡ δὲ προήγησις τῶν Ἐξάρχων τῶν Διοικήσεων, καὶ αὕτη πάλιν ὡρίσθη κατὰ λόγον πολιτικόν· οὕτως ὁ τῆς Πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἐπίσκοπος ἐτάχθη παρὰ τῶν Πατέρων πρῶτος ἐν τῇ τάξει τῆς Ἱεραρχίας, οὐχὶ ὡς ἐκ θείου τινὸς δικαιώματος, ἀλλὰ διὰ λόγον ὅλως πολιτικόν· διὰ τὸ εἶναι δηλονότι τὴν Ῥώμην Βασιλεύουσαν πόλιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Βυζαντίου προεβιβάσθη εἰς Πατριάρχην, καὶ τὴν δευτέραν εἴληφε στάσιν διὰ τὴν μετάθεσιν τῶν Αὐτοκρατορικῶν σκήπτρων. « Τῷ γὰρ θρόνῳ τῆς Πρε-
» σβυτέρας Ῥώμης (φησὶν ὁ Κανὼν) διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν
» ἐκείνην οἱ Πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα, καὶ τῷ
» αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι ..... τὰ ΙΣΑ πρεσβεῖα ἀπένειμαν
» τῷ τῆς Νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ εὐλόγως κρίναντες τὴν
» Βασιλείᾳ καὶ Συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ΙΣΩΝ ἀπο-
» λαύουσαν πρεσβείων τῇ Πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ, καὶ ἐν
» τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν

» μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν » (Βλ. κή. τῆς Δ'. λ'. τῆς ΣΤ'. πρβλ. καὶ γ'. τῆς Β'.) Ὡσαύτως ὁ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος τρίτος ἐτάχθη ἐν τῇ Ἱεραρχικῇ τάξει (εἰ καὶ ἀρχαιότερος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως), διὰ τὸ εἶναι τὴν Ἀλεξάνδρειαν τρίτην πόλιν τοῦ Κράτους. Ὁ τῆς Ἀντιοχείας τέταρτος, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον κτλ. (Βλ. λς'. τῆς ΣΤ'). Ὁ δὲ Ἱεροσολύμων ἐτιμήθη εἰς Πατριάρχην διὰ λόγον ὅλως θρησκευτικόν, ἅτε δὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων οὔσης μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν.

Προήχθημεν δὲ εἰς τὴν μακροσκελῆ ταύτην περὶ Ἐκκλησιαστικῆς διαιρέσεως καὶ Ἱεραρχικῆς ὑπαλληλίας ἀνάπτυξιν, ἵνα καταδείξωμεν ὅτι οἱ πνευματικοὶ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶ κατὰ τοὺς θείους κανόνας ἰσοδύναμοι, οὐ μόνον ἐν τοῖς δογματικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς διοικητικοῖς πράγμασιν, ὅτι ἅπαντες εἰσὶν ἀδελφοὶ ὁμόσπονδοι καὶ ἀντιπρόσωποι « τοῦ ἁγίου Ἔθνους, » ἤτοι τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, ἰσόψηφοι ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβουλίῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἅπαντες ἔχουσιν ἴσον δικαίωμα τοῦ συμπαρεδρεύειν ἐν ταῖς Συνόδοις καὶ συμμετέχειν ἀπαραλλάκτως τῆς διευθύνσεως τῶν κοινῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας δίχα τινὸς ἐξαιρέσεως, καὶ ὅτι ἡ μόνη διάκρισις αὐτῶν ὑφίσταται ἐν τῇ τάξει τῆς Ἱεραρχίας, προελθοῦσα καὶ ταύτη οὐχὶ ἐκ θείου τινὸς δικαιώματος, ἀλλ' ἐξ ἀφορμῆς ὅλως ἐξωτερικῆς καὶ πολιτικῆς. Ποῦ λοιπὸν ἡ πνευματικὴ ἀριστοκρατία, ἧς ἀντιποιοῦνται οἱ διαμαρτυρηθέντες ἅγιοι Ἀρχιερεῖς; Ποῦ εὗρον τὸ ὑπερέξοχον τοῦτο προνόμιον τοῦ διευθύνειν τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα καὶ συγκροτεῖν ἀποκλειστικῶς τὴν μόνιμον διοικητικὴν ἀρχὴν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας; πότε ἡ Ἐκκλησία ἐθέσπισε τοῦτο; ποῦ, καὶ διὰ τίνος κανόνος; « *Ἀνέκαθεν* (λέγουσιν) *ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διοικεῖται ὑπό τε τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου· ἡ Σύνοδος ὅμως αὕτη οὐκ ἔστιν ἀρχὴ σχηματιζομένη τυχαίως καὶ ἐκ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ συνίσταται ἐξ ὡρισμένων προσώπων ἰσοβίως ἐνεργούντων, ἤτοι ἐκ τῶν πρώτων τῇ τάξει ὀκτὼ Ἀρχιερέων !* »

« *Ἀνέκαθεν* » λέγουσι, καὶ ὅμως ὁ Δέρκων τοὐλάχιστον χθὲς καὶ πρώην προεβιβάσθη περὶ τὸ 1770, ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Σαμουὴλ, πρότερον ὢν μετὰ τὸν Ἴμβρου Ἐπίσκοπον (ὅρ. Συνταγμάτ. Χρυσανθ. θ΄.). Τοιαῦτα δὲ ἀξιοῦντες, ὑποπίπτουσι λεληθότως εἰς ἐκεῖνα, δι' ἃ μετὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος πολλάκις κατέκριναν τὴν Ῥώμην· καθάπερ γὰρ οἱ τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοποι, καί τοι ἰσότιμοι ὄντες καὶ ἰσοζάτιοι, κατὰ τοὺς θείους κανόνας, τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις τῆς ἑώας λήξεως, ἐπεζήτησαν καθυπαγαγεῖν τοὺς ἀδελφοὺς Πατριάρχας ὑπὸ τὸν πνευματικὸν αὐτῶν ζυγὸν, καὶ ἀποκλειστικῶς ἐπεμβαίνειν τοῖς διοικητικοῖς πράγμασι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ὅπερ ὅλως ἀντίκειται τῷ Εὐαγγελικῷ πνεύματι, τοῖς ἱεροῖς κανόσι, καὶ τῇ καθόλου Ἐκκλησιαστικῇ οἰκονομίᾳ, παρομοίως καὶ οἱ εἰρημένοι ἱεράρχαι ἐπιζητοῦσιν ἤδη πραγματικὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν ἰσοτίμων καὶ ἰσοψήφων αὐτῶν ἀδελφῶν καὶ συμποιμένων τῆς ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τελούσης Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς, μονίμου, καὶ ἰσοβίου αὐτῶν ἐνεργείας ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσιν. Ἀλλὰ καθὼς ἡ Ἐκκλησία οὐκ ἠνέσχετο τὰς μοναρχικὰς ἀξιώσεις τοῦ Βατικανοῦ, ἀλλὰ γενναίως κατεπολέμησεν αὐτὰς διὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου τῆς ὀρθοδοξίας Σημαιοφόρου, τοῦ φωτωνύμου, λέγομεν, Φωτίου, οὕτω καὶ σήμερον οὐχ ὑπομένει τὰς ἀριστοκρατικὰς ἀξιώσεις τῶν διαμαρτυρηθέντων Ἀρχιερέων, ὡς ἀντικειμένας τῷ πνεύματι τοῦ Εὐαγγελίου, τοῖς Συνοδικοῖς θεσπίσμασι, καὶ τῷ ἰσαδέλφῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχικῷ πολιτεύματι, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδήλωται (α).

Καὶ ἠνέσχετο μὲν ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην, οὕτως εἰπεῖν, Ἱε-

(α) Τὴν ὑπεροχὴν τῶν Σεβασμίων Γερόντων ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων ἐν τῇ διοικήσει τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν Ἀριστοκρατικὴν αὐτῶν σύστασιν ὑποδηλοῖ καὶ ἡ προσωνυμία αὐτῶν. Γνωστὸν ἐστιν ὅτι ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ πολιτείᾳ τῆς Σπάρτης οἱ διευθύνοντες ἰσοβίως τὰ πολιτικὰ πράγματα ὠνομάζοντο Γέροντες· αὐτοὶ μόνοι εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς ἰσηγορίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου κτλ.

ραρχικὴν εὐγένειαν καὶ ἀριστοκρατίαν ἐπὶ 80 ἤδη ἔτη κατ' οἰκονομίαν, καιρικῶν περιστάσεων ἕνεκα· (περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν). Σήμερον ὅμως, ὅτε τὰ πράγματα μετεβλήθησαν, ἀνάγκη καὶ τὸ διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐπανελθεῖν ἐπὶ τὸν ἀρχικὸν αὐτοῦ τύπον· (**sublata caussa tolitur effectus**· αἰρομένης τῆς αἰτίας, συναίρεται καὶ τὸ ἀποτέλεσμα)· τοσούτῳ δὲ μᾶλλον, ὅσον ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀπεδείχθη τὸ σύστημα τοῦτο μᾶλλον ἐπιζήμιον ἢ λυσιτελὲς, ἐκτραπὲν τοῦ κοινωφελοῦς αὐτοῦ προορισμοῦ, καὶ ἐπομένως ἀσυμβίβαστον ὅλως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, τὴν πρόοδον τῶν φώτων, τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἔθνους, καὶ πρὸ πάντων, τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ὁσημέραι προαγωγὴν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου. Καὶ τῷ ὄντι, οὐκ ἔστιν ὅλως ἄδικον καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπιζήμιον, τὸν Μεσημβρίας, φέρε, ἢ ἑτερόν τινα τῶν λεγομένων *μικρῶν* Ἀρχιερέων (α) ἐν γωνίᾳ που καὶ παραβύστῳ κατακεῖσθαι, οὐδεμίαν ἔχοντα συμμετοχὴν ἐν τῇ διοικήσει τῶν κοινῶν πραγμάτων, οὐδεμίαν δυνάμενον προσενεγκεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπηρεσίαν, διὰ τῆς φρονήσεως, τυχὸν, παιδείας, πείρας καὶ δραστηριότητος αὐτοῦ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὑπάρχει ἐκ τῶν *μικρῶν*, ἄλλον δέ τινα διευθετεῖν αὐτοδεσπότως καὶ ἰσοβίως τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, καί τοι μηδεμίαν ἔχοντα, τυχὸν, ἱκανότητα, εἴτε διανοητικὴν, εἴτε πολιτικὴν, διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ὡς ἐκ τῆς τυχαίας τῶν πραγμάτων φορᾶς συγκατετάχθη εἰς τὴν Γεροντικὴν χορείαν; Ὁπόσων σοφῶν καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν ἐστερήθη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, διὰ τὸ ἐπικρατοῦν τέως διοικητικὸν σύστημα!

« *Συνίσταται* (λέγουσιν) *ἡ Σύνοδος ἐκ τῶν πρώτων τῇ τάξει ὀκτὼ Ἀρχιερέων, μὴ ἀποκλειομένων ὅμως μηδὲ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τυχὸν παρεπιδημούντων ἄλλων Ἀρχιερέων.* » Ἀληθῶς συμπαρεκάθηντο καὶ αὐτοὶ ἐν ταῖς τακτικαῖς συνεδριά-

(α) Οὕτως ἀπεκάλουν οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν καὶ συλλειτουργούς!

σεσι τῆς Συνόδου, ἀλλ᾽ ἄφωνοι καὶ ἐννεοὶ, καθάπερ τὰ τοῦ δράματος κωφὰ πρόσωπα, ἔχοντες μὲν ψῆφον ἐν ταῖς συζητήσεσιν, ἀλλὰ παθητικὴν, ἅτε δὴ ὀφείλοντες ἀβασανίστως ὑπείκειν ταῖς ἀποφάσεσι τῶν ἁγίων Γερόντων!

« Ἡ ἀρχὴ (λέγουσιν) *αὕτη ἐσχηματίσθη ἔκπαλαι δι᾽ ἐπισήμων πράξεων τῆς Ἐκκλησίας, καθιερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ ἐπικυρωθεῖσα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν εἰρημένων Ἀρχιερέων.* »

Πράξεις Συνοδικὰς, καὶ θεσπίσματα, καὶ ὅρους Πατέρων πολλαχοῦ τοῦ ἐγγράφου αὐτῶν περικροτοῦσιν οἱ σεβάσμιοι Γέροντες, ἀλλ᾽ ὅμως οὐδὲν τούτων αὐτολεξεὶ ἀναφέρουσι· δῆλον δ᾽ ὅτι οὐδεὶς Ἐκκλησιαστικὸς κανὼν ἢ ψήφισμα Συνοδικὸν τοιοῦτον ὑπάρχει, ἢ δειξάτωσαν. Ἰδοὺ πρόχειρα τὰ πρακτικὰ τῶν Συνόδων καὶ τὸ Πηδάλιον, καὶ ἡμεῖς ἀσμένως παραχωροῦμεν αὐτοῖς τὰ νικητήρια. Ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι τοιοῦτος κανὼν ἢ νόμος, οὐκ ἔστι· πάντως καὶ αὐτοὶ καλῶς ἐπίστανται τοῦτο. Προβάλλουσι δὲ θεσπίσματα καὶ κανόνας, ὅπως προαφαρπάσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν ψῆφον τοῦ δημοσίου!

« Ἡ ἀρχὴ (λέγουσιν) *αὕτη καθιερώθη ὑπὸ τοῦ χρόνου.* » Ἀναδιφῶντες τὰ πρακτικὰ τῶν Συνόδων καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, οὐδεμίαν Ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν ἀπαντῶμεν ἐπίσημον ἐπικυροῦσαν τὸ σύστημα τοῦτο. Εὑρίσκομεν δὲ μόνον ὅτι ὁ Γεροντικὸς σύλλογος συνέστη, πατριαρχεύοντος τοῦ ἀοιδίμου Σ'μουὴλ τῷ 1770 σωτηρίῳ ἔτει. Ποῦ λοιπὸν ἡ προτεινομένη ὑπὸ τοῦ χρόνου καθιέρωσις; Ἀλλὰ δεδόσθω ὅτι πρὸ πέντε αἰώνων συνεκροτήθη τὸ σωματεῖον τοῦτο, ὥσπερ ἀλλαχοῦ διισχυρίζονται· τί πρὸς τοῦτο; μήπως ὁ χρόνος μεταποιεῖ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ μὴ καλῶς γεγενημένα νομιμοποιεῖ; Οὐδαμῶς. Ὅσα μὲν γὰρ εἰσὶ κατ᾽ ὀρθὸν καὶ δίκαιον λόγον γεγενημένα, ἐκεῖνα πάντως εἰσὶν ἀδιάβλητα καὶ ἐπὶ πολὺ τὴν διαμονὴν ἔχοντα· ἐκεῖνα δὲ πάλιν, ἅπερ τὸ ὀρθὸν καὶ πάγιον μηκέτι κεκτημένα, ἀνακρίνονται εὐλόγως, καὶ ἐπικρίνονται ἀναγκαίως, καὶ μεταῤῥυθμίζονται συμφερόντως, καὶ οὐδὲν τὸ κωλῦον

τῆς ἐπιδιορθώσεως αὐτῶν. Ἐπειδὴ οὔτε χρόνος, οὔτε ἔθος δύναται βεβαιῶσαι ὡς καλὰ τὰ μὴ καλῶς γεγενημένα. « Ἡ *ἀρχὴ αὕτη* (προσθέτουσιν) *ἐπεκυρώθη δι᾽ ἀλλεπαλλήλων Σουλτανικῶν διαταγμάτων.* » Ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἔχεται ἀληθείας. Ἐν γὰρ τῷ Αὐτοκρατορικῷ τοῦ Πατριάρχου Διπλώματι (Βερατίῳ) ἀναγινώσκομεν ταῦτα. « Ὅταν ἤθελε χηρεύσῃ ἡ Πατριαρχία, καὶ ἤθε-
» λεν ἐκλεχθῇ εἷς τῶν Μητροπολιτῶν κατὰ τὸν θρησκευτικὸν κα-
» νόνα Πατριάρχης κοινῇ γνώμῃ τῶν τε πλησίον καὶ πέριξ τῆς Βασι-
» λευούσης ὄντων Μητροπολιτῶν, Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας,
» Νικαίας καὶ Χαλκηδόνος, καὶ *τοῦ λοιποῦ ἐν Κωνσταντινου-*
» *πόλει εὑρισκομένου ἀθροίσματος τῶν Μητροπολιτῶν* (Τζε-
» μαάτι Μητροπολτᾶν, ἤτοι τῆς Συνόδου) ἐπειδὴ ἐπεκράτησε
» νὰ δίδηται ἡ Πατριαρχία εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐξελέξαντο,
» αὐτὴ πάλιν ἡ ἰδία τάξις νὰ διατηρῆται. » Ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διπλώματος τέσσαρά τινα παρατηροῦνται· α) ὅτι οἱ λεγόμενοι Γέροντες εἰσὶ διάφοροι τῆς ἐνδημούσης Συνόδου· β) ὅτι οὐ μένουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαρκῶς· γ) ὅτι οὐκ εἰσὶν ὀκτὼ, ἀλλὰ πέντε· δ) ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ συμψηφίζειν ἐν τῇ ἐκλογῇ Πατριάρχου ἔλαβον οὐ δι᾽ ἕτερον λόγον, ἀλλὰ διὰ τὸ προσχωριάζειν τῇ Πρωτευούσῃ.

« Ἡ *ἀρχὴ αὕτη* (οἱ αὐτοὶ γράφουσιν) *ἐστὶν ἓν ἐκ τῶν πρωτίστων προνομίων τῆς Ἐκκλησίας.* » Ὤφειλον εἰπεῖν ἁρπαγὴ τῶν προνομίων τῆς Ἱεραρχικῆς ὁλομελείας· οἱ γὰρ θεῖοι κανόνες, ὡς εἴρηται, παρέχουσι τὴν διευθέτησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας παντὶ τῷ πληρώματι τῶν ἱερῶν Ποιμένων, καὶ κατακρίνουσι τοὺς παραμελοῦντας τοῦ ἱεροῦ τούτου καθήκοντος. — « Ὁ δὲ *χρόνος* (ἐπισυνάπτουσι) *καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν τραγῶς, πόσον λυσιτελὴς καὶ σωτήριος ὑπῆρξε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ οὕτω συνεστῶσα αὕτη Σύνοδος.* » Ναὶ, λέγομεν καὶ ἡμεῖς, ὁ χρόνος καὶ τὰ πράγματα ἔδειξαν πᾶν τοὐναντίον· ἴσως ἐν ἄλλοις καιροῖς ὑπῆρξε λυσιτελὴς ἡ Ἱεραρχικὴ αὕτη ἀριστοκρατία· ἀλλ᾽ ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς χρόνοις ὁ Γεροντισμὸς κατέστη ἀφόρητος· αὐτὸς ἐδέσμευε τὴν

ἐνέργειαν τῶν κατὰ καιροὺς Πατριαρχῶν, ἀναβιβάζων καὶ καταβιβάζων αὐτοὺς αὐτεξουσίως καὶ αὐθαιρέτως, ἀνυψῶν τοὺς « ἐκ δικέλλης καὶ ἀπὸ κώπης » (κατὰ τὴν φράσιν τοῦ θείου Γρηγορίου) εἰς θρόνους Ἐπισκοπικούς, εἰσάγων τὸ φατριαστικὸν πνεῦμα ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ μάλιστα διὰ τῆς συστάσεως τῶν χρηματικῶν Ἐφοριῶν· οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἐφορευομένων προσεκολλῶντο τῷ δεῖνι Γέροντι, οἱ δὲ τῷ δεῖνι, προκρίνοντες πάντοτε τὸν ἰσχυρότερον τῆς ἡμέρας. Καὶ οὕτως, ἀντὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας, ὅπερ ὀφείλει συνάπτειν πάντας τοὺς πιστοὺς ἐν ἑνὶ σώματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, πρὸ δὲ πάντων τοὺς ἱεροὺς Ποιμένας καὶ λειτουργοὺς τοῦ Εὐαγγελίου (οὗ ἀρχὴ, μέση καὶ τέλος ἐστὶν ἡ ἀγάπη), ἀντὶ, λέγομεν, τοῦ πνεύματος τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας, ὑπεισῆλθεν ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ὁ φόβος καὶ ἡ διαίρεσις! Ὁ μὲν γὰρ ἔφασκεν, ἐγὼ μέν εἰμι Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Ἀπολλὼ, ἐγὼ τοῦ Ἡρακλείας, ἐγὼ τοῦ Νικομηδείας, ἐγὼ τοῦ Ἐφέσου κτλ. Ἀλλὰ νῦν διὰ τῆς κανονικῆς ἐξισώσεως τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας αἴρεται ὁ φόβος, ἀναιρεῖται ἡ διαίρεσις, κατευνάζονται αἱ ἀντιζηλίαι, παύουσιν αἱ μικροφιλοτιμίαι, περιστέλλεται ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἰδιοτέλεια, ἀντικαθίσταται ἡ ἀγάπη, καὶ οἱ ἀδελφικοὶ δεσμοὶ οἱ συνάπτοντες τὴν Ἱεραρχικὴν ὁλομέλειαν ἐν ἑνὶ σώματι καὶ πνεύματι συσφίγγονται ἔτι μᾶλλον. Προσεπισημειούσθω δὲ ὅτι τὸ Συνοδικὸν προνόμιον τῶν Σεβασμίων Γερόντων οὐδόλως κατήργηται, ἀλλ' ἐξετάθη ἐπὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος, κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν θείων Κανόνων, καταργηθείσης ἁπλῶς τῆς ἀποκλειστικότητος καὶ προνομιουχίας.

« *Ἐάν ποτε παρουσιάζετο ἀνάγκη* (οἱ αὐτοὶ γράφουσιν) *ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτῶν ἓν ἢ δύο τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἐγίνετο τοῦτο μετὰ πολλῆς σκέψεως, τῇ προτάσει πάντοτε τοῦ Πατριάρχου πρὸς ἔκδοσιν Βασιλικοῦ διατάγματος, μετὰ προηγουμένην γνῶσιν τῶν λοιπῶν Συνοδικῶν μελῶν. Ἡ ἀθρόα ὅμως ἀποπομπὴ ὅλων τῶν μελῶν τῆς Συνό-*

δου, προφανὴς οὖσα διάλυσις καὶ κατάργησις αὐτῆς, καὶ ἀθέτησις τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καταστροφὴ τῶν καλῶς καθεστώτων πρὸς τὰ κοινῇ συμφέροντα, οὐδέποτε ἔλαβε χώραν, οὔτε Πατριάρχης κηδόμενος τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Ἐκκλησίας, ἠρέσχετό ποτε τὴν ἀποπομπὴν ὅλων ὁμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου. »

Πάλιν προνόμια καὶ δικαιώματα καὶ κανόνας προβάλλουσιν οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες, ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδένα κανόνα ἢ νόμον αὐτολεξεὶ ἀναφέρουσιν, ἐφ' οὗ τὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δικαιώματα αὐτῶν ἐφεδράζονται! Τὸ δὲ περὶ τῆς ἀθρόας ἀποπομπῆς τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ὡς μηδέποτε δῆθεν λαβούσης χώραν, οὐδεμιᾶς ἔχεται ἀκριβείας· διότι (ἵνα τὰ ἀρχαιότερα παραλείψωμεν) ἐντὸς τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν τετράκις ἐκ τῆς Πρωτευούσης ἀπεπέμφθησαν, οἷον· ἐπὶ Ἀγαθαγγέλου, Κωνσταντίου τοῦ Ἁ., Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου, καὶ Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας· καὶ ὅμως οὐ διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς πράξεως ταύτης ὡς ἀντικανονικῆς, καὶ ἀνατρεπτικῆς τῶν « *καλῶς καθεστώτων.* » Οὐ μόνον δὲ σιγῇ παρῆλθον τὴν εἰς τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν ἀποστολὴν, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν γενομένας Ἐκκλησιαστικὰς πράξεις παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου, οἷον, χειροτονίας Ἀρχιερέων καὶ τὰ παρόμοια, ὡς ἅπαν τῶν Ὀρθοδόξων τὸ πλήρωμα, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἀνεγνώρισαν καὶ ἀπεδέξαντο ὡς κανονικάς· καὶ διατί; ἴσως διότι αἱ Ἐφορίαι διεσώζοντο, ἡ ἐπὶ τῶν ἀποδημούντων Ἀρχιερέων ἐπιῤῥοὴ διετηρεῖτο ἀλώβητος, καὶ τὰ προσωπικὰ αὐτῶν συμφέροντα οὐδεμίαν ὑφίσταντο προσβολήν· καὶ ταῦτα καλοῦσιν οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες « *κοινῇ συμφέροντα καὶ καλῶς καθεστῶτα.* » Καὶ ἀληθῶς, τοιαύτη ἀθέτησις τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ « *καταστροφὴ τῶν καλῶς καθεστώτων πρὸς τὰ κοινῇ συμφέροντα* » οὐδέποτε ἔλαβε χώραν· ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀνατροπῇ « *τῶν καλῶς καθεστώτων καὶ κοινῇ συμφερόντων* » οὐ μόνον οὐκ αἰσχυνόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐγκαυχώμεθα, μετὰ γαλήνης

ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀδίκαστον ψῆφον τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας.

« Ἐὰν δὲ καί ποτε (λέγουσιν) ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀναφέρῃ εὐάριθμα τοιούτου εἴδους παραδείγματα, οὐχ ἧττον ὅμως στιγματίζει συγχρόνως αὐτὰ ὡς Πατριαρχικῆς ἐξουσίας κατάχρησιν. » Οὔτε ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀναφέρει τοιαῦτα παραδείγματα, διότι Γεροντισμὸς, ἤτοι Σύνοδος ἐξ ὀκτὼ τακτικῶν καὶ ὡρισμένων μελῶν, ἰσοβίως καὶ μονίμως ἐνεργούντων, ὑπῆρξεν ὅλως ἄγνωστος τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν Συνόδων καὶ τῶν σωζομένων Κωδήκων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πληροφορούμεθα (περὶ ὧν λέγομεν παρακατιόντες), οὔτε, ἐπομένως, ἐστιγμάτισέ ποτέ τινα ἐπὶ τῇ ἀθρόᾳ ἀποπομπῇ τοιαύτης Συνόδου.

« Ἔστι λοιπὸν ἀκατανόητον δι' ἡμᾶς (οἱ αὐτοὶ γράφουσιν) πῶς ἦν δυνατὸν ἵνα ἡ οὕτω τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν προνόμια σεβομένη Αὐτοκρατορικὴ ὑψηλὴ Κυβέρνησις διατάξῃ ὅλων τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου τὴν ἀποπομπὴν, ἄνευ προηγουμένης προτάσεως, ἢ τοὐλάχιστον εἰδήσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, διαλύουσα οὕτως ἀρχὴν, πρὸ πολλῶν χρόνων ὡς νόμιμον καθιερωθεῖσαν ἐπισήμως, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκ πολλῶν περιστάσεων ἀλώβητον διαμείνασαν ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. »

Ἡ Ὑψηλὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἀείποτε ἐσεβάσθη τὰ προνόμια καὶ δίκαια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Πληροφορηθεῖσα δὲ παρ' αὐτῆς τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν Γερόντων ἔχει ἀντικανονικὴν σύστασιν, γνωρίζουσα πρὸς τούτοις πάνυ καλῶς ὅτι τὸ Αὐτοκρατορικὸν τοῦ Πατριάρχου δίπλωμα οὐδόλως καθιεροῖ ὀκταμελῆ Σύνοδον ἐξ ὡρισμένων προσώπων ἰσοβίως ἐνεργούντων, τῇ προηγουμένῃ προτάσει τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, διέταξεν αὐτοὺς ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν Ἐπαρχίας, ὡς παρεμβάλλοντας προσκόμματα ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἕνεκα τῆς παρ' Αὐτῆς ἐπισήμου ἀνατροπῆς τῆς ἀντικανονικῆς, ἀποκλειστικῆς καὶ αὐθαιρέτου αὐτῶν

ἐξουσίας ἐν τοῖς διοικητικοῖς πράγμασι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἕνεκα τῆς καταργήσεως τῶν τε Ἐφοριῶν τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Μοναστηρίων. Οὐδόλως ἄρα ἐστὶν ἀκατανόητον τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ λίαν καταληπτὸν καὶ ἔννομον, καὶ δίκαιον· οὔτε ἀντίφασίς τις ὑπάρχει ἐν τῇ πράξει ταύτῃ, οὔτ' αὐθαιρεσία, οὔτε βία.

« Ἀποροῦμεν (λέγουσι) καὶ ξενιζόμεθα πῶς ἡ ὑμετέρα Παναγιότης σιγῇ ἀπεδέξατο τὸ τοιοῦτον, οὐδὲ ἐποίησεν ἐγκαίρως ὅπου ἔδει τὰς προσηκούσας παρατηρήσεις ἐπὶ τοσούτῳ σοβαρᾶς ὑποθέσεως, οὐδὲ ἐνήργησε πᾶν ὅ,τι ἡ ὑψηλὴ τῆς Πατριαρχίας θέσις ὑπηγόρευεν Αὐτῇ, καὶ πᾶν ὅ,τι δικαιοῦται ἡ ὑψηλὴ Κυβέρνησις, ἵνα περιμένῃ παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὀφείλοντος φωτίζειν ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων, καὶ διὰ πᾶσαν τοιαύτην ἔλλειψιν ὑπευθύνου μένοντος, οὐ μόνον ἐνώπιον τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον αὐτῆς τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως. »

Ἡ Αὐτοῦ θειοτάτη Παναγιότης, ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Πρόεδρος, καίτοι ἐξ ἰδίας πείρας γνωρίζων τὴν ἀνωμαλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἀποκλειστικῆς ἐξουσίας τῶν Σεβασμίων Γερόντων, καίτοι μετὰ βαθείας λύπης παρατηρῶν τὴν αὐθαίρετον αὐτῶν ἐπέμβασιν καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὑποθέσεσι ταῖς ἀναγομέναις εἰς τὴν ἄμεσον κυριαρχικὴν ἐξουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, καίτοι μετὰ λύπης βλέπων τὰς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῶν συμφερόντων διαφωνίας τῶν εἰρημένων Ἀρχιερέων, καὶ τὴν ἐκ τούτου ὀπισθοδρόμησιν τῶν κοινῶν πραγμάτων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅμως ἐξ ἀδελφικῆς ἀγάπης κεκινημένος οὐδέποτε ἐχρήσατο τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν παρέχει Αὐτῇ ἡ ὑψηλὴ τῆς Πατριαρχίας θέσις, οὐδὲ ἐποίησε ποτὲ παραστάσεις παρὰ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει πρὸς ἀποπομπὴν αὐτῶν, ὥσπερ πολλοὶ τῶν προκατόχων Αὐτοῦ, ἀλλὰ πράως καὶ Εὐαγγελικῶς προσαγόμενος, παντὶ σθένει ἐσπούδαζε συνδιαλάττειν τὰ διεστῶτα, καὶ μετὰ φρονήσεως οἰκονομεῖν τὰς

μικροφιλοτιμίας τῶν Σεβασμίων Συνοδικῶν. Ἀλλ' ὁρῶν τὰς προσπαθείας Αὐτοῦ ματαιουμένας, τὴν κατ' αὐτῶν δημοσίαν ἀγανάκτησιν ὁσημέραι αὐξάνουσαν, αὐτοὺς δὲ παραλόγως ἐμμένοντας ἐν τοῖς « *καλῶς καθεστῶσι* » καὶ « *κοινοῖς συμφέρουσι* » καὶ μηδεμίαν ἀποδεχομένους βελτίωσιν τοῦ ἐξ ἀνάγκης ἀπὸ 80 ἐτῶν ἐπικρατήσαντος διοικητικοῦ τῆς Ἐκκλησίας συστήματος, ἀλλ' ἐν παραβύστῳ που καὶ γωνίᾳ καθεκάστην παρασυναγωγὰς ποιουμένους πρὸς ματαίωσιν οἱασδήποτε διορθώσεως, κατιδὼν τέλος πάντων, μετὰ μακρὰν συζήτησιν καὶ ὥριμον σκέψιν, τὸ ἀντικανονικὸν τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν, καὶ τὸ ἔννομον καὶ κανονικὸν τῶν πράξεων τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, οὐκ ἐπεκαλέσατο μὲν κατ' αὐτῶν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, (ἐξ ἀδελφικῆς πάντως ἀγάπης ὁρμώμενος) ἀπέσχεν ὅμως τοῦ συνηγορῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν κατενώπιον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως· καὶ τί λέγομεν; προέκρινε μᾶλλον τὴν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν, ἢ τὴν καθ' ἑαυτοῦ ἐπίσπασιν οἱωνδήποτε παραπόνων. Ἀλλ' οὔτε ἡ βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, οὔτε ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἀπεδέξατο τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου παραίτησιν τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ λεγόμενοι Γέροντες ἐπεκρότησαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καὶ δι' ἀναφορᾶς ἐπισήμου ἀποτεινομένης πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν, ἔσπευσαν, μικρὸν πρὸ τῆς ἀπελεύσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Πρωτευούσης, ἐκφράσαι τὴν ἄκραν ἀγαλλίασιν, καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτῶν εὐγνωμοσύνην πρὸ Αὐτὴν, διὰ τὴν ἐκ νέου ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Παναγιωτάτου.

Ἀλλὰ τούτων πάντων ἐπιλαθόμενοι οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες, αἰτιάσεις ἐπὶ αἰτιάσεων συσσωρεύουσι κατὰ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος, καὶ τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνοντες, σπουδάζουσι καταστῆσαι Αὐτὴν ὑπεύθυνον ἐνώπιον τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος, ὡς δῆθεν ἀνεχομένην τὴν ἀνατροπὴν τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς Ὀρθοδοξίας φανταζόμενοι, καὶ κατάλυσιν τῶν θείων Κανόνων, καὶ Συνοδικῶν ψηφισμάτων!

« *Τίς ἄλλη* (λέγουσιν) *σοβαρωτέρα ὑπόθεσις, Παναγιώτατε*

Δέσποτα, παρὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος, τὸ λυμαίνεσθαι δηλονότι καὶ καταργεῖσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ προνόμια;..... Ἐὰν δὲ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει μετέρχεται ἀδιαφορίαν καὶ σιωπὴν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, πότε ἄλλοτε δείξει ὅτι κήδεται τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πότε ἄλλοτε λαλήσει ἀποδεικνύων δι' ἀπείρων ἱστορικῶν παραδειγμάτων, διὰ τῶν καταστατικῶν αὐτῶν τῆς Συνόδου, ὅτι διαρκὴς Σύνοδος ἔστι καὶ λέγεται ἡ ὀκτὰς τῶν πρωτοθρόνων Ἀρχιερέων, αὐτοὶ δηλαδὴ οἱ σήμερον ἀποπεμπόμενοι; » — Ἐξ ὧν εἴπομεν ἀνωτέρω περὶ τοῦ ἀρχαίου διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱεραρχικῆς ὑπαλληλίας, ἀρκούντως ἀπεδείχθη, νομίζομεν, τὸ ἀντικανονικὸν καὶ ἀνυπόστατον τῶν ἀξιώσεων τῶν Σεβασμίων Γερόντων. Πλὴν ἀλλὰ, ἐπειδὴ καὶ αὖθις ἀρχαιότητας, καὶ Συνοδικὰς πράξεις, καὶ Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν προβάλλουσιν, ἀναπτύξωμεν τὰ πρακτικὰ τῶν πανσέπτων Συνόδων, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας σωζομένους Κώδηκας, πρὸς διαφώτισιν τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος, καὶ δεῖξιν τῆς ἀληθείας, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἐ. μ. Χ. αἰῶνος, καὶ προχωροῦντες κατ' ἐποχὰς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Εἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι πάντες οἱ Ἐπίσκοποι, κατὰ τοὺς θείους Κανόνας, ἔχουσιν ἴσον δικαίωμα ψήφου ἐν τοῖς δογματικοῖς καὶ διοικητικοῖς πράγμασι τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ τακτικῶς συνεκροτοῦντο αἱ ἐπαρχιακαὶ Σύνοδοι, ἐν αἷς ὤφειλον παρεῖναι πάντες οἱ ἱεροὶ Ποιμένες πρὸς ἐξέτασιν τῶν δογμάτων, τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἄλλων ἀντιλογιῶν· οἱ δὲ μὴ ἐμφανιζόμενοι δι' ἀκηδίαν καὶ ῥαθυμίαν κατεδικάζοντο· « agun- » tur (γράφει ὁ κατὰ τὸν Β'. αἰῶνα ἀκμάσας Τερτυλλιανὸς) agun- » tur praeterea per Grecias illa certis in locis concilia ex u- » niversis ecclesiis, per quae et alliora quaequae in commune » tractantur, et ipsa repraesentatio totius nomini christiani » magna veneratione celebrantur· » τοὐτέστι· « συγκροτοῦνται » πρὸς τούτοις κατὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐν ὡρισμένοις τόποις, Σύνοδοι

» ἐκ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες περὶ ὑψηλοτέρων τινων ζη-
» τημάτων *κοινῇ* πραγματεύονται, καὶ ἅπαν τὸ Χριστεπώνυ-
» μον πλήρωμα μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ παριστάνουσιν »
(De jejunio. XIII). Εἰς δὲ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐπειδὴ πλη-
θυνθέντων τῶν Χριστιανῶν ἡ δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ προσωρινὴ συγ-
κρότησις τῶν Συνόδων οὐδόλως ἐπήρκει πρὸς θεραπείαν τῶν
πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν, καὶ ἐπειδὴ
διὰ τὸ ἀπωκισμένον τῶν χωρῶν καὶ τὰς δυσκολίας τῆς μετα-
βάσεως, οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱεροὶ Ποιμένες ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχεσθαι
πολλάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ, διὰ τοῦτο συνέστησαν μόνιμοι καὶ διαρκεῖς
Σύνοδοι, αἱ λεγόμεναι ἐνδημοῦσαι· συνεκροτοῦντο δὲ αἱ μὲν τῶν
Ἐπισκόπων ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει, προεδρεύοντος τοῦ Ἐξάρχου
τῆς Ἐπαρχίας, ἤτοι τοῦ προεστῶτος Ἐπισκόπου (ὅρ. καν. θ'.
τῆς ἐν Ἀντιοχ.)· αἱ δὲ τῶν Μητροπολιτῶν, ἐν τῇ πρωτευούσῃ
τοῦ Νομοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐξάρχου τῆς διοικήσεως,
εἴτε Πατριάρχου. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἐνδημούσαις ἁγίαις Συ-
νόδοις συνήρχοντο, ἄλλοτε μὲν ἄλλοι τῶν Ἐπισκόπων ἢ Μητρο-
πολιτῶν, καὶ ἄλλοτε ἄλλοι, διαμένοντες παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ
ἢ Πατριάρχῃ ἐπ' ἀόριστον χρόνον, καὶ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ
ἐνέργειαν ἔχοντες ἐν πάσαις ἁπαξαπλῶς ταῖς συζητουμέναις ὑ-
ποθέσεσι. Ἰστέον δ' ὅτι, προκειμένου λόγου περὶ εὐσεβείας προσε-
καλοῦντο ἐκτάκτως καὶ οἱ τυχὸν παρεπιδημοῦντες Ἐπίσκοποι
καὶ Μητροπολῖται ἑτέρων Ἐπαρχιακῶν, ἢ Πατριαρχικῶν Ἐκκλη-
σιῶν· ὅθεν λέγει καὶ ὁ ἱερὸς Ἀνατόλιος· « συνήθεια *ἄνωθεν*
» κεκράτηκε, τοὺς ἐνδημοῦντας τῇ Μεγαλωνύμῳ πόλει ἁγιωτάτους
» Ἐπισκόπους, ἡνίκα καιρὸς καλέσῃ, περὶ ἀνακυπτόντων τινων ἐκ-
» κλησιαστικῶν πραγμάτων συνεῖναι, καὶ διατυποῦν ἕκαστα, καὶ
» ἀποκρίσεις ἀξιοῦν τοὺς δεομένους » (Πρακτ. Συνοδ. Τ. Β'.
σελ. 151). Πλὴν δὲ τῶν Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν ἄλλων
αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν προσεκαλοῦντο καὶ οἱ ἐνδιατρίβοντες
ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιαστικοὶ πρέσβεις τῶν ἄλλων Πα-
τριαρχικῶν θρόνων (*ἀποκρισάριοι* καλούμενοι), καὶ πρεσβύτεροι

ἢ καὶ διάκονοι ὄντες (αὐτόθι 265, καὶ 268). Ἀναπτύξωμεν ἤδη
τὰ πρακτικὰ τῶν πανσέπτων Συνόδων, καὶ ἴδωμεν εἴπερ οἱ δι-
σχυρισμοὶ τῶν ἁγίων Γερόντων, ὡς δῆθεν διεπόντων τὰ τῆς
Ἐκκλησίας ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μονίμως διαρκῶς καὶ ἰσοβίως,
ἔχονται βασιμότητος.

Α'. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 448, πατριαρχεύοντος τοῦ ἐν ἁγίοις
Φλαβιανοῦ, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημοῦσα Σύνοδος καθεῖλε
τὸν Αἱρεσιάρχην Εὐτυχῆ, ἐν δὲ τοῖς πρακτικοῖς αὐτῆς φέρονται
ὑπογραφαὶ πολλῶν Ἐπισκόπων. Καὶ ἐν μὲν τῇ πράξει τῆς κα-
θαιρέσεως τοῦ εἰρημένου Ἀρχιμανδρίτου φέρεται ἐκ τῶν ὑπογρα-
φῶν τῶν λεγομένων Γερόντων μόνη ἡ τοῦ Χαλκηδόνος. « Εὐ-
λάλιος Ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος ὁρίσας ὑπέγραψα· » καὶ, τὸ πα-
ραδοξότερον, μετὰ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Ἐπισκόπων Μαρκιανουπό-
λεως Σελευκείας καὶ Ἀμασείας! (Πρακτ. Συνοδ. Τ. Β'. σελ. 80).
Ἐν δὲ τῇ πράξει, τῇ μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Εὐτυχοῦς, φέρε-
ται ἡ ὑπογραφὴ μόνου τοῦ Καισαρείας Θαλασσίου (αὐτόθι σελ.
81 καὶ 82).

Β'. Τῷ 536 ἔτει πατριαρχεύοντος τοῦ ἀειμνήστου Μηνᾶ, ἡ ἐν
Κωνσταντινουπόλει ἐνδημοῦσα Σύνοδος καθεῖλεν ὡς φρονοῦντας τὰ
τοῦ Εὐτυχοῦς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἄνθιμον (τὸν Τραπεζούν-
τιον), Σευῆρον τὸν Ἀντιοχείας, Πέτρον τὸν Ἀπαμείας, καί τινα
μοναχὸν Ζωόραν· ἐν ταύτῃ προσεκλήθησαν καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες
Ἰταλοὶ Ἐπίσκοποι Σαβῖνος ὁ Κανούσιος, Ἐπιφάνιος ὁ Ἐκλάνων, Ἀ-
στέριος ὁ Σαλέρνων, Ῥουστικὸς ὁ Φεσούλων, καὶ Λέων ὁ Νόλου·
(αὐτόθι σελ. 257). Ἐν τῇ Α. καὶ Β'. πράξει αὐτῆς ἀναφέρονται
μόνοι τρεῖς· Καισαρείας, Ἐφέσου καὶ Ἡρακλείας (αὐτόθι σελ. 258,
καὶ 270)· πρὸς δὲ ὁ Ἡρακλείας τέθηται μετὰ τὸν Μιτυλήνης.
Ἐν μὲν γὰρ τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ μεσαύλου τῆς Ἐκκλησίας παρε-
κάθηντο ὁ Καισαρείας καὶ Μιτυλίνης, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ ὁ Ἐ-
φέσου καὶ Ἡρακλείας. Ἐν δὲ τῇ Γ'. πράξει ὁ Καισαρείας Ἐπί-
σκοπος ἄπεστιν. Ἐν τῇ Δ'. πράξει πάλιν τῆς καθαιρέσεως
τοῦ Ἀνθίμου, τῇ οὕτως ἐπισημοτάτῃ, οὔτε Καισαρείας, οὔτε

Νικομηδείας οὔτε Νικαίας, οὔτε Χαλκηδόνος μνημονεύονται, φέρονται δὲ μόνον αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ Ἐφέσου, Ἡρακλείας καὶ Κυζίκου (σελ. 281)· καὶ πάλιν ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει, πλὴν τῶν εἰρημένων Μητροπολιτῶν, ἀναφέρεται ὁ Καισαρείας καὶ Νικομηδείας (283).

Γ'. Ἐν ἔτει 1053, ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας τοῦ περιωνύμου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημοῦσα Σύνοδος συνεκροτεῖτο ἐκ δέκα καὶ τεσσάρων Ἀρχιερέων, ἐν οἷς ἀναφέρονται δύο μόνοι ἐκ τῶν λεγομένων μονίμων καὶ τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ὁ Κυζίκου καὶ ὁ Χαλκηδόνος .... καί τοι περὶ σπουδαιοτάτων καὶ οὐσιωδεστάτων ὁ λόγος (αὐτ. σελ. 978). Ἐν γὰρ τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς ἡ διακοπὴ πάσης κοινωνίας καὶ πνευματικῆς σχέσεως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης· καὶ ὅμως, οὔτε Καισαρείας παρῆν, οὔτε Ἐφέσου, οὔτε Ἡρακλείας, οὔτε Νικομηδείας, οὔτε Νικαίας. Εἰ τοίνυν ἡ διαρκὴς Σύνοδος συνεκροτεῖτο « *ἀνέκαθεν ἐξ ὡρισμένων προσώπων καὶ τακτικῶν μελῶν, ἤτοι ἐκ τῶν πρώτων τῇ τάξει Ἀρχιερέων, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν τυχόντων,* » μονίμως καὶ ἰσοβίως διεπόντων τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διισχυρίζονται, ἔδει πάντως προσκληθῆναι ἐν τάχει, ὅπως καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Συνόδῳ συμπαρεδρεύσωσιν· καὶ ταῦτα, προκειμένης, ὡς εἴρηται, οὕτω σπουδαίας ὑποθέσεως! Προσεπισημειούσθω δὲ ὅτι, ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ὁ Κυζίκου, Χαλκηδόνος καὶ Δυῤῥαχίου προσαγορεύονται Σύγκελλοι· ἡ δὲ λέξις αὕτη παράγεται ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς προθέσεως Σὺν, καὶ τῆς Λατινικῆς coela, ἐξ οὗ κελλίον, καὶ αὖτη πάλιν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς Κοῖλον· σημαίνει δὲ τοὺς συμβοηθοὺς καὶ μυστικοσυμβούλους τοῦ Πατριάρχου, (conceillers intimes), ὧν ὁ πρῶτος τὴν τάξιν ὠνομάζετο Πρωτοσύγκελλος· οἱ Σύγκελλοι οὗτοι, οἵτινες ἀπετέλουν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἀνακτοβούλιον τοῦ Πατριάρχου, ἐλαμβάνοντο ἀδιαφόρως ἐκ τῆς Ἱεραρχικῆς ὁλομελείας. Εἰ τοίνυν μόνοι οἱ ὀκτὼ πρωτόθρονοι Ἀρχιερεῖς, οἱ λεγόμενοι Γέροντες, ἦσαν τακτικὰ μέλη τῆς Συνόδου, διαρκῶς καὶ ἰσοβίως τὰ τῆς Ἐκκλησίας διευθετοῦντες, καὶ μετὰ τούτων ὁ Πατριάρχης ἀεί-

ποτε συνεσκέπτετο περὶ πάσης Ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως, τίς ἡ χρεία Συγκέλλων; Πῶς ὁ Δυῤῥαχίου, μὴ ὢν ἐκ τῶν πρωτοθρόνων Ἀρχιερέων, μνημονεύεται ὡς Σύγκελλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ ὡς ἰσοδύναμος καὶ ἰσόψηφος τοῦ Κυζίκου καὶ Χαλκηδόνος;

Δ'. Ἐν ἔτει 1084 ἐπὶ Νικολάου Πατριάρχου καὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ Αὐτοκράτορος, ἡ ἐνδημοῦσα Σύνοδος ἀνεθεμάτισε τοὺς μὴ ὀρθῶς προσκυνοῦντας τὰς ἁγίας εἰκόνας. Ἐν ταύτῃ παρῆσαν τεσσαρεσκαίδεκα Ἀρχιερεῖς ἐκ τῶν ὑποκειμένων τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ. Πλὴν δὲ τούτων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, Ἐπίσκοποί τινες ἄλλων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, οἱ Κληρικοὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καί τινες Μοναχοὶ καὶ Ἀρχιμανδρῖται, ἅτε δὴ προκειμένου λόγου περὶ Εὐσεβείας. Ἀλλ' ἐκ τῶν λεγομένων ἰσοβίων καὶ τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου (!) μνημονεύονται δύο μόνοι: ὁ Καισαρείας Κοσμᾶς, καὶ ὁ Νικομηδείας Κωνσταντῖνος (αὐτ. 981), καὶ ταῦτα, προκειμένης οὕτω σπουδαίας καὶ σοβαρᾶς ὑποθέσεως.

Ε'. Τῷ 1140 σωτηρίῳ ἔτει, πατριαρχεύοντος Λεοντίου τοῦ Στηπῆ, καὶ Αὐτοκρατορεύοντος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγία Σύνοδος, συνισταμένη ἐκ δώδεκα Μητροπολιτῶν καὶ δύο Ἀρχιεπισκόπων κατέκρινε τὰ συγγράμματα Κωνσταντίνου τοῦ Χρυσομάλου ὡς αἱρετικὰ καὶ ἀσεβῆ· ἀλλὰ πλὴν τοῦ Κυζίκου οὐδεὶς ἕτερος τῶν λεγομένων « *τακτικῶν καὶ ἰσοβίων* μελῶν τῆς Συνόδου, καὶ *ἀναποσπάστων* ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου » ἀναφέρεται (αὐτ. 987). Ποῦ μένουσι λοιπὸν αἱ ἀξιώσεις τῶν *Σεβασμίων Γερόντων;* ποῦ οἱ κανόνες; ποῦ τὰ Συνοδικὰ ψηφίσματα; ποῦ αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ πράξεις, καὶ τὰ *ἄπειρα* ἱστορικὰ παραδείγματα, ἅτινα περισαλπίζουσι; Πῶς ἡ ἀποπομπὴ αὐτῶν ἔστι διάλυσις τῆς Συνόδου, τοσούτων ἄλλων κανονικῶν Ἀρχιερέων παρόντων, ἰσοδυνάμων, ἰσοτίμων καὶ ἰσοψήφων αὐτοῖς ὑπαρχόντων (α), κατὰ τὰς

(α) Οἱ ἤδη συγκροτοῦντες τὴν ἱερὰν Σύνοδον Ἀρχιερεῖς εἰσὶν οἱ ἑξῆς: Νικαίας, Θεσσαλονίκης, Ἀδριανουπόλεως, Ἀμασείας, Ἄρτης, Μελενίκου, Δημητριάδος, Σηλυβρίας, Νύσσης καὶ Σβορνικίου.

διαγορεύσεις τῶν θείων Κανόνων; Πῶς οὕτως ἀπηνῶς καθάπτονται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡς δῆθεν « μετερχομένου ἀδιαφορίαν καὶ σιωπὴν καὶ μὴ κηδομένου τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας; » Ποῖα τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα ταῦτα; Πότε, καὶ ποῦ, καὶ διὰ τίνος πράξεως Ἐκκλησιαστικῆς καθιερώθησαν; Ἀλλ᾽ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἴπερ μεμψιμοιροῦσι κατὰ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος, διότι προλαβόντες καὶ Ἀποστόλους, καὶ Πατέρας, καὶ Συνόδους παρερμήνευσαν, ἀποδόντες αὐτοῖς δοξασίας περὶ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας, ὅλως ἀντικειμένας τοῖς θείοις αὐτῶν ψηφίσμασι καὶ κανόσι, καὶ ἐκ διαμέτρου ἐναντίας τῷ περὶ ταπεινοφροσύνης πνεύματι τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ τῇ περὶ ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος τῶν θεοπνεύστων Ἀποστόλων Κυριακῇ διδασκαλίᾳ, ὧν περ οὗτοί εἰσι μαθηταὶ καὶ διάδοχοι, καθάπερ ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται. Ἀλλ᾽ οἱ Σεβάσμιοι οὗτοι Ἀρχιερεῖς, Ἐκκλησίας προνόμια καὶ δικαιώματα λέγοντες, ἐννοοῦσι, φαίνεται, τὴν ἀποκλειστικότητα ἣν εἶχον ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν ὑποθέσεων, τὴν ἐπιῤῥοὴν, ἣν ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων ἐνδημούντων τε καὶ ἀποδημούντων ἐξήσκουν, (οὓς *μικροὺς* καὶ ἐθεώρουν καὶ ἀπεκάλουν), πρὸς δὲ, τὰς Ἐφορίας τῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Μοναστηρίων, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις. Καὶ τῷ ὄντι, ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης (χρὴ γὰρ ταληθῆ λέγειν) ὅσον κατὰ τοῦτο, μεγίστης εὐθύνης ἐστιν ὑπαίτιος, ὡς μεγίστην ἀδιαφορίαν καὶ σιωπὴν μετελθὼν, καί περ ὁρῶν τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα προνόμια καὶ δικαιώματα ἄρδην καταργούμενα! ..... Μεγίστης εὐθύνης ὑπόλογος, ὡς ἀδιαφορήσας κατάργησιν τοῦ *Γεροντισμοῦ* καὶ τῆς Ἱεραρχικῆς εὐγενείας, καὶ « μὴ διαφωτίσας, ὡς ἁρμόδιος, τὴν Ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, ἀποδεικνύων αὐτῇ δι᾽ *ἀπείρων* ἱστορικῶν *παραδειγμάτων*, ὅτι διαρκὴς Σύνοδος *ἔστι καὶ λέγεται* ἡ ὀκτὰς τῶν πρωτοθρόνων Ἀρχιερέων » κτλ. (!).

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε εἰρημένων ἡλίου τηλαυγέστερον καταδείκνυται τὸ σαθρὸν καὶ ἀνυποστήρικτον τῶν ἀξιώσεων τῶν *τακτικῶν*, *μονίμων* καὶ *ἰσοβίων* μελῶν τῆς Συνόδου, τῶν Σεβασμίων,

λέγομεν, Γερόντων. Ἐπειδὴ δὲ πολλαχοῦ τοῦ ἐγγράφου αὐτῶν ἀποκαλοῦσιν ἑαυτοὺς πρωτοθρόνους, ἤτοι προεξάρχοντας ἀνέκαθεν πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἀείποτε προηγουμένους τῇ τιμῇ ἐν τῇ ἱεραρχικῇ ὁλομελείᾳ, φέρε εἴπωμεν βραχέα τινα καὶ περὶ τούτου.

Ἐν πρώτοις ἐν τῇ Συνοδικῇ πράξει τῇ γενομένῃ ἐπὶ Νεκταρίου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν Β΄. οἰκουμενικὴν Σύνοδον περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου, ἅτε δὴ ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς Ἐπισκοπῆς Βόστρων, ἐκ τῶν λεγομένων πρωτοθρόνων ὁ Ἡρακλείας τίθεται μετὰ τὸν Καισαρείας Φιλίππου (τῆς Παλαιστίνης), τὸν Νύσσης καὶ Ἰκονίου. (Πρακτ. Συν. Τ. Α. σελ. 323)· ὡσαύτως ἐν τῇ Α. πράξει τῆς Β΄. Οἰκουμ. Συνόδου (σελ. 494), ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Ἡρακλείας ἕπεται μετὰ δεκαεπτὰ ὑπογραφὰς, Ἀγκύρας, Ἀμασείας, Σίδης, Γορτύνης, Κορίνθου, Δυῤῥαχίου, κτλ. Πρὸς τούτοις ἐν τῇ ἀναφορᾷ τῶν περὶ τὸν Νεστόριον τὸν δυσσεβῆ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Νικομηδείας κεῖται μετὰ τὴν τῶν Ἐπισκόπων Ταρσοῦ καὶ Σελευκείας. — Ἐν τῇ Γ΄. πράξει τῆς Δ΄. Οἰκουμ. Συνόδου ὁ Κυζίκου τίθεται μετὰ τὸν Βυζίης, ὁ Νικομηδείας μετὰ τὸν Κῶου, ὁ Χαλκηδόνος μετὰ τὸν Κορίνθου (Τ. Β΄. σελ. 112. Βλ. αὐτόθι 126). — Ἐν τῇ αὐτῇ πράξει πάλιν ὁ Ἡρακλείας ὑπογράφεται πρὸ τοῦ Ἐφέσου. — Ἐν τῇ Δ΄. πράξει τῆς ΣΤ΄. Οἰκουμ. ὁ Ἐφέσου τίθεται μετὰ τὸν Γορτύνης (536). — Ἐν τῇ ΙΑ΄., ΙΒ΄. καὶ ΙΓ΄. πράξει ὁ Γορτύνης τίθεται πρὸ τοῦ Καισαρείας, ὁ Ἀγκύρας πρὸ τοῦ Κυζίκου, ὁ Σάρδεων πρὸ τοῦ Νικομηδείας, κτλ. (αὐτ. 601 καὶ 618 καὶ 627). — Ἐν τῇ αὐτῇ ΙΓ΄. ὁ Θεσσαλονίκης πρὸ τοῦ Καισαρείας (627)· ὁμοίως καὶ ἐν τῇ ΙΔ΄. — Ἡ αὐτὴ τάξις ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ ΙΔ΄. ΙΕ΄. καὶ ταῖς λοιπαῖς· ὡσαύτως ἐν ταῖς πράξεσι τῆς Πενθέκτης, ἢ τῆς ἐν Τρούλλῳ λεγομένης Συνόδου, αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ Νικομηδείας, Νικαίας, καὶ Χαλκηδόνος κεῖνται μετὰ τὴν τοῦ Γορτύνης, Ἀγκύρας, καὶ Δυῤῥαχίου (αὐτόθι 698). Ἐν τῇ Δ΄. πράξει τῆς Ζ΄. Οἰκουμ. ἡ τοῦ Θεσσαλονίκης ὑπογραφὴ ἀπαντᾶται πρὸ τῆς τοῦ Ἡρακλείας καὶ

Κυζίκου, ἡ τοῦ Σάρδεων πρὸ τῆς τοῦ Νικομηδείας, ἡ τοῦ Κρήτης πρὸ τῆς τοῦ Νικαίας καὶ Χαλκηδόνος (σελ. 807). Ἐν δὲ τῇ ἀπαριθμήσει τῶν Πατέρων τῶν ἐν τῇ Ἡ. Οἰκουμ. Συνόδῳ, τῇ ἐπὶ Φωτίου, συναθροισθέντων, (τῷ 879 ἔτει) ὁ Νικομηδείας τίθεται μετὰ τὸν Νικαίας, Ἀγκύρας, καὶ Σάρδεων· ὁ Χαλκηδόνος μετὰ τὸν Σίδης καὶ Μυρέων (αὐτόθι σελ. 929) κτλ. (α). Ἐν ἄλλαις δὲ πάλιν πράξεσιν αἱ θέσεις καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ἐπισκόπων παραλλάσσουσιν· οὕτω λ. χ. ἐν τῇ Ζ'. πράξει τῆς Ζ'. Οἰκουμ. Συνόδου (σελ. 871) ὁ Θεσσαλονίκης, Δυρραχίου, Ἀμασείας καὶ Σίδης παρακάθηνται μετὰ τὸν Χαλκηδόνος κτλ., ἐν ᾧ ἐν πολλαῖς ἄλλαις πράξεσι τῶν Οἰκουμ. Συνόδων, ὡς εἴδομεν, φαίνονται προκαθήμενοι ἢ προϋπογεγραμμένοι τοῦ Νικομηδείας, Ἡρακλείας καὶ Χαλκηδόνος· αὐτὸ τοῦτο παρατηρεῖται ἔν τε ταῖς ἕδραις καὶ ὑπογραφαῖς καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων. Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο βλέπομεν καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐκκλησιαστικοῖς πρακτικοῖς, τοὐτέστιν ἐν τοῖς λεγομένοις Κώδηξι τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ ἐκ τῶν σωζομένων Κωδήκων ὁ Χαλκηδόνος καὶ Νικομηδείας φαίνονται πολλαχοῦ ὑπογεγραμμένοι μετὰ τὸν Τουρνόβου καὶ Προύσσης, περὶ οὗ αὐτίκα ἐροῦμεν. Ἐκ τούτων δὲ δῆλον γίγνεται ὅτι ἡ ἱεραρχικὴ τάξις οὐκ ἦν ἔτι ἀκριβῶς καθωρισμένη. Οὐ μόνον λοιπὸν τὸ μόνιμον καὶ ἰσόβιον τῶν Σεβασμίων Γερόντων ἐν τῇ διοικήσει τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας ἐστὶν ἀνυποστήρικτον καὶ ἀσύστατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ τῆς πρωτοκαθεδρίας καὶ προηγήσεως αὐτῶν ἐν τῇ τάξει τῆς ἱεραρχίας οὐκ ἔστι διηκριβομένον· ἀλλ' ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, κρα-

(α) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ Γενναδίου Πατριάρχου (ἀκμάσαντος ἐπὶ Λέοντος τοῦ Μεγάλου) « περὶ τοῦ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίγνεσθαι χειροτονίας » ἡ ἑξῆς τάξις ὑπάρχει ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν ἐνδημοῦσαν Σύνοδον: Ἰωάννης Ἡρακλείας, Ἀναστάσιος Ἀγκύρας, Εὐνόμιος Νικομηδείας, Πέτρος Νικαίας, Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισσιδείας, Παῦλος Μαρκιανουπόλεως, Νουνέχιος Λαοδικείας, Πέτρος Γαγγρῶν, Καρτέριος Κλαυδιουπόλεως, Ἀγαπητὸς Ῥόδου, Ἐλευθέριος Χαλκηδόνος κτλ. Ἡ ἐπιστολὴ μετὰ τῶν ὑπογραφῶν κεῖται ἐν τῇ 187 σελίδι τοῦ: Γρηγορίς Γραικορωμ. χωρὶς δὲ τῶν ὑπογραφῶν ἐν Πηδαλίῳ, σελ. 417.

τεῖτω ἡ τάξις ἡ ἀπό τινων χρόνων καθορισθεῖσα. Μεταβαίνομεν εἰς ἄλλο.

« *Ἡ ἀποπομπὴ* (οἱ αὐτοὶ ἐξακολουθοῦσιν) *ἡ ἀποπομπὴ ὅλως ὁμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Συνόδου λογιζομένη διάλυσις αὐτῆς, καὶ δὴ καὶ καταστροφὴ τῶν ἐπὶ πέντε περίπου αἰῶνας πολλάκις ἐπικυρωθέντων ἐκκλησιαστικῶν προνομίων, ἔσται ἀφορμὴ εἰς πολλοὺς πολλῶν λόγων πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ἀποδεικνυμένων εὐεργετικῶν σκοπῶν καὶ πατρικῶν αἰσθημάτων τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος.* » — Ὅτι μὲν ἡ ἀποπομπὴ αὐτῶν οὐκ ἔστι διάλυσις τῆς Συνόδου, ἐδείξαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· ὅτι δὲ οὐκ ἔστι τὸ τοιοῦτο καταστροφὴ τῶν ἐπὶ πέντε περίπου αἰῶνας ἐπικυρωθέντων ἐκκλησιαστικῶν προνομίων, οὐδ' ἔσται ἀφορμὴ τοῖς εὖ φρονοῦσι πρὸς ἀναίρεσιν τῶν εὐεργετικῶν σκοπῶν τῆς Αὐτοῦ τρισεβάστου Μεγαλειότητος, τοῦτο ἐρχόμεθα ἀποδεῖξαι.

Πάντα τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν ἀπὸ ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ἐπεκυρώθησαν κατὰ καιροὺς δι' ἐπανειλημμένων Σουλτανικῶν ὑψηλῶν Χάτι-Σεριφίων, ὁποῖά εἰσι τὰ περὶ ἀτυδοσίας τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τὰ περὶ διαδικασίας τῶν Χριστιανῶν, τὰ περὶ ἀνεκκλήτου τῶν ἀποφάσεων τῶν γινομένων ἐπὶ ὑποθέσεων, αἵτινες ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας παραπέμπονται εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, τὰ περὶ διαθηκῶν, συμβολαίων, καὶ τὰ παραπλήσια· καὶ ταῦτα διατελοῦσιν ἀκέραια, ἄθικτα, ἀπρόσβλητα καὶ σεβαστὰ παρὰ τῇ ὑψηλῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει, οὐδ' ἐπῆλθέ ποτε ἐν τῇ διανοίᾳ Αὐτῆς μετακινῆσαί τι τῶν δικαιωμάτων τούτων καὶ προνομίων, ἅτινα συγκροτοῦσι τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ὕπαρξιν. Χθὲς ἔτι καὶ πρώην ἡ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης ἐν τῷ δευτέρῳ ἄρθρῳ τοῦ Χάτι-Χουμαγιοῦν, ἐκ νέου ἐπεκύρωσε καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἀνεκήρυξε τὴν ἀκεραιότητα καὶ ἱερότητα τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν προνομίων. Οὐδεὶς ἄρα φόβος περὶ ἐνδεχομένης αὐτῶν ἀκυρώσεως. Ἀλλὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, ὁποῖα ἐννοοῦσιν οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες, τὸ εἶναι δηλονότι τακτικὰ, ἰσόβια καὶ διαρκῆ μέλη τῆς

περὶ τὸν Πατριάρχην Συνόδου, τὸ ἀναβιβάζειν καὶ καταβιβάζειν Πατριάρχας κατὰ τὸ δοκοῦν, τὸ ἀποκλείειν τοὺς λοιποὺς Ἱεράρχας ἀπὸ τῆς διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, τὸ διευθετεῖν τὰ τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Μοναστηρίων αὐτογνωμόνως, τοιαῦτα, λέγομεν, προνόμια, οὔτε ἐδωρήθησάν ποτε παρὰ τῶν ἐνδόξων προγόνων τῆς Α. Α. Μ., οὔτε ἑπομένως ἀνηρέθησαν, καὶ τοῦτο γίνεται δῆλον ἐξ αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διπλώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, οὗ τινος περικοπὴν ἀνεφέραμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Ἡ ἀποπομπὴ ἄρα τῶν ἁγίων Γερόντων, ἄλλως τε γενομένη κατ' ἐπίμονον αἴτησιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους, οὐδόλως « ἔσαι ἀφορμὴ πολλῶν λόγων πρὸς ἀναίρεσιν τῶν εὐεργετικῶν σκοπῶν καὶ πατρικῶν αἰσθημάτων τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος » ὥσπερ ἀτόπως διισχυρίζονται, ἀλλ' ἀφορμὴ, τοὐναντίον, πολλῶν ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων τοῖς νοῦν ἔχουσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀνωτέρω ἐποιησάμεθα λόγον περὶ Κωδήκων, φέρ' ἴδωμεν, εἴπερ μετὰ τὴν Ἅλωσιν ὑπῆρχον ἐν τῇ Συνόδῳ τακτικὰ καὶ μόνιμα μέλη, ἢ τοὐναντίον τὰ τῆς Ἐκκλησίας διηυθύνοντο ὑπὸ τῶν ἐνδημούντων, τυχὸν, ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Ἀρχιερέων, ἢ (ὅπως χρήσωμαι τῇ φράσει αὐτῶν) *τυχαίως καὶ ἐκ τῶν τυχόντων.*

Ἐν σελ. 30 τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν σωζομένων Κωδήκων (ὅστις διήκει μέχρι τοῦ 1612) φέρεται πρᾶξις γενομένη ἐπὶ Νεοφύτου Πατριάρχου, ἥτις ἄρχεται οὕτωσί, « Τῆς ἡμῶν Μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ καὶ τῶν *παρατυχόντων* ἱερωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων » κτλ. Ἐν ταύτῃ ὑπόκεινται δέκα ὑπογραφαὶ κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν· Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἀγχιάλου, Ἀδριανουπόλεως, Λακεδαιμονίας, Μεθύμνης, Αἴνου, *πρώην* Ἰωαννίνων, Φαναρίου καὶ Κώου. — Ἐν σελ. 196 τοῦ αὐτοῦ Κώδηκος, ἀπαντᾶται πρᾶξις καθαιρέσεως τοῦ Ῥαιδεστοῦ Θεοφάνους, γενομένη τῷ 1637. Ἐν τῇ πράξει ταύτῃ κεῖται ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Τουρνόβου καὶ ὑπ' αὐτὴν ἡ τοῦ Χαλκηδόνος. — Ἐν σελ. 49 ἀναγινώσκεται ἡ καθαίρεσις τοῦ Καισαρείας Γρηγορίου· ἐν ταύτῃ οὐδεμία Γεροντικὴ ὑπογραφὴ φέρεται, καὶ ταῦτα, προκειμένου περὶ

καθαιρέσεως· τίνος; τοῦ Καισαρείας! ἀλλ' ἡ τοῦ Σίδης, Μονεμβασίας, Βάρνης καὶ Καρπάθου· (ἡ πρώτη διὰ τὸ γριφῶδές ἐστιν ἀκατάληπτος). — Ἐν σελ. 39 ἀπαντᾶται ἴσον πράξεως, φερούσης τρισκαίδεκα ὑπογραφὰς κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν· Διδυμοτείχου, Βιδύνης, πρώην Κιζύκου, Καισαρείας, Μονεμβασίας, Ἀμασείας, Κερασοῦντος, Φαναρίου καὶ Ἐλαιῶν· (ὑπάρχουσι δὲ ἐν αὐτῇ προσυπογεγραμμένοι καὶ Κληρικοὶ, ἔχοντες καὶ γνώμας Ἀρχιερέων). Ἡ δὲ πρᾶξις ἄρχεται οὕτως: « Ἐπειδὴ ἐνώπιον τῆς ἡ-» μῶν μετριότητος, συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ » καὶ τῶν *παρευρεθέντων* Ἀρχιερέων » (α). — Ἐν τῇ 37 σελ. ἴσον ἑτέρας πράξεως, ἐν ᾗ κεῖνται ὀκτὼ Ἀρχιερατικαὶ ὑπογραφαὶ, οὐδεμία δὲ Γεροντική. — Ἐν σελ. 234 εὑρίσκομεν ὑπόμνημα ἀρχιερατικὸν, ἐν ᾧ ὁ Ἐφέσου ἐστὶν ὑπογεγραμμένος μετὰ τὸν Ἡρακλείας· (ἄρα οὔπω ἦν ἀκριβῶς καθωρισμένη ἡ Ἱεραρχικὴ τάξις ὅπερ καὶ ἀνωτέρω εἴρηται, ἀλλ' ἢ, τυχὸν, κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἡλικίας ἢ τῆς χειροτονίας ὑπέγραφον). — Ἐν σελ. 236 ὑπάρχει ἕτερον Ἀρχιερατικὸν ὑπόμνημα, ἐν ᾧ οὐδενὸς ἐκ τῶν λεγομένων Γερόντων ὑπογραφὴ πρόκειται, ἀλλ' αἱ ἑξῆς τέσσαρες: ἡ τοῦ Λακεδαιμονίας, Βάρνης, Βελλᾶς καὶ Σάμου. — Ἐν σελ. 201 κεῖται ὑπόμνημα Ἀρχιερατικὸν, ἐν ᾧ εἰσὶν ὑπογεγραμμένοι ὁ Τουρνόβου, Σίδης, Ἰωαννίνων, Ἀδριανουπόλεως καὶ πρώην Δρυϊνουπόλεως. — Ἐν σελ. 173 ὡσαύτως ἐν ὑπομνήματι, ὁ Ἀδριανουπόλεως, Λαρίσσης, Θήρας καὶ Μονεμβασίας. — Ἐν σελ. 250 ὁ Ἡρακλείας, Μονεμβασίας, Λακεδαιμονίας καὶ Μεσημβρίας· ἀλλαχοῦ πάλιν αἱ Ἀρχιερατικαὶ ὑπογραφαὶ παραλλάσσουσι τὴν τάξιν· ἠδυνάμεθα προτεῖναι μυρία καὶ ἕτερα παραδείγματα ἐκ τῶν σωζομένων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωδήκων, ἅτινα διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου παραλιμπάνομεν.

Ἐφεξῆς ἀποτεινόμενοι οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα τοιαῦτα θρηνῳδοῦσιν· « *Οὐκ ἔστιν ἡ Σύνοδος αὕτη*

(α) Πρβλ. Μελετίου Ἐκκλ. Ἱστορ. Τ. Γ'. σελ. 330 καὶ 430 κτλ.....

(λέγουσιν) *ἡ διελθοῦσα διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ἐν τοῖς δεινοτάτοις καιροῖς, καὶ διὰ τῆς ἀνοχῆς καὶ ὑπομονῆς αὐτῆς διατηρήσασα ἀλώβητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῶν Πατέρων ἡμῶν; ἡ Σύνοδος αὕτη οὐκ ἔστιν ἡ χορηγήσασα ἀείποτε καὶ μετὰ προθυμίας παραδειγματικῆς τὰς ὑπηρεσίας αὐτῆς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν προσταγμάτων τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως; οὐκ ἔστιν ἡ Σύνοδος αὕτη ἡ συντελέσασα πρὸς ἀνέγερσιν καὶ διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων Σχολείων καὶ ἄλλων κοινωφελῶν καταστημάτων;* » — Τοιαῦτα δὲ λέγοντες οἱ Σεβάσμιοι Συνοδικοὶ ἀδικοῦσιν ἅπασαν τὴν ἱεραρχικὴν ὁλομέλειαν· διότι ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη τῆς εὐσεβείας πεπίστευται παντὶ τῷ πληρώματι τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Ποιμένων, (αὐτοὶ δὲ λογίζονται ἑαυτοὺς ὡς τοὺς μόνους ἐπόπτας καὶ φύλακας τῆς πατρῴας Ὀρθοδξίας!) διότι πάντες οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας ἐν δειναῖς περιστάσεσι συνέπαθον· διότι πάντες ἀείποτε ἀνεδείχθησαν καὶ δσημέραι ἀναδείκνυνται πρόθυμοι ἐκτελεσταὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐπιταγμάτων ἐν τοῖς βιωτικοῖς πράγμασι· διότι σύμπας ὁ ἱερὸς Κλῆρος, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, σύμπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, συντρέχει τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν Σχολείων καὶ ἄλλων ἐθνωφελῶν καταστημάτων, πρὸς περίθαλψιν ὀρφανῶν, παρηγορίαν τῶν θλιβομένων, καὶ ἀνακούφισιν τῶν καταπιεζομένων κτλ.

« *Πάντως ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης* (προσθέτουσι) *σύνοιδεν ἑαυτῇ, κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, ὅτι ἡ Σύνοδος αὕτη, οὕτω προσβαλλομένη σήμερον, ἀναξιοπαθεῖ.* » — Εἴτε πράγματι ἀναξιοπαθεῖτε, εἴτε παρεξηγοῦντες τὰ γινόμενα μεμψιμοιρεῖτε, περὶ τούτου κρινεῖ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

« *Ἐάν τινες* (λέγουσιν) *εὑρόντες τὴν Σύνοδον πρόσκομμα ἀνυπέρβλητον τῶν ἰδιοτελῶν αὐτῶν σκοπῶν, ἐσυκοφάντησαν καὶ διέβαλον αὐτὴν, καὶ οὕτω προεκάλεσαν τὴν διάλυσιν αὐτῆς, τὸ στίγμα τοῦ μητραλοίου ἔσεται ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐθνοκτόνου αὐτῶν διαγωγῆς.* » — Παράδοξον ὅτι κατὰ ἰδιοτελείας διαλέγονται ἄνθρωποι, οἱ τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον ὡς ἀλάνθαστον

ὁδηγὸν τῶν πράξεων αὐτῶν ἐνστερνισάμενοι. Εἴπερ δὲ οἱ προκαλέσαντες οὐχὶ τὴν διάλυσιν τῆς Συνόδου, ὡς λέγουσιν, ἀλλὰ τὴν εἰς τὰ ποίμνια ἀποστολὴν μελῶν τινων αὐτῆς, ὡς μηδεμίαν βελτίωσιν καὶ κανονικὴν διαρρύθμισιν τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀντικειμένην τοῖς ἰδίοις αὐτῶν συμφέρουσιν, ἀποδεχομένων, εἴπερ, λέγομεν, οἱ τοιοῦτοί εἰσι μητραλοῖαι καὶ προδόται τῶν ἱερῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ, τοὐναντίον, ζηλωταὶ τῆς πατρῴας εὐσεβείας, ἐκδικηταὶ τῶν θείων κανόνων, καὶ προασπισταὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας, καὶ περὶ τούτου ὡσαύτως κρινεῖ αὐτὴ πάλιν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

« *Ἡμεῖς δὲ* (ἐπὶ τὸ δραματικώτερον ἀνακράζουσιν) *ἡμεῖς δὲ ἔχοντες τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἐπιμαρτυροῦσαν ἡμῖν κατὰ πάντα,.... πίνομεν* καὶ τὸ ποτήριον *τοῦτο τῆς θλίψεως μεθ' ὑπομονῆς* » κτλ.

Μόνος ὁ Θεός ἐστιν ὁ « ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς· » αὐτὸς μόνος « φωτιεῖ τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. » Παρ' ἡμῖν ἡ προτεινομένη παρ' ὑμῶν μαρτυρία τῆς συνειδήσεως, οὐδὲν σημαίνει· καὶ αὐτοὶ γὰρ οἱ προφανῶς ἁμαρτάνοντες πρὸ ἀθώωσιν αὑτῶν τὸ μαρτύριον τῆς ἰδίας συνειδήσεως προβάλλονται. Λίαν δὲ ἀνάρμοστόν ἐστι πρὸς τὸν ποιμαντορικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα, τὸ ἀποκαλεῖν *ποτήριον θλίψεως* τὴν ἀπὸ τῆς Πρωτευούσης ἀποχώρησιν, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν λογικῶν αὐτῶν ποιμνίων (α).

Ἐφεξῆς δὲ καθάπτονται τῶν ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅτι οὐ συνεβουλεύοντο αὐτοὺς ἐπὶ τῶν πραττομένων ἐν αὐτῇ. Ἀλλ' ἡ ἐπέμβασις αὕτη ἐστὶ παράνομος, δμοία δηλονότι τῇ ἐπεμβάσει Συνταγματικῆς κυβερνήσεως κωλυούσης τὴν ἀνεξάρτητον ἐνέργειαν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους· τοσούτῳ δὲ μᾶλ-

---

(α) Ἰστέον ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες καθαιρέσει ὑποβάλλουσιν τὸν Ἐπίσκοπον τὸν ἐνδιατρίβοντα ἔξω τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ ὑπὲρ τοὺς ἓξ μῆνας. (Ὅρ. ς'. τῆς Α. καὶ Β'. Συνόδου, οὐ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ· πρβλ. καὶ Ἀποστολ. νή.

λον ἐδικαιοῦντο οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Συνελεύσεως ἀφίστασθαι ἀπ' αὐτῶν, καθ' ὅσον πάνυ καλῶς ἐγίνωσκον τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἄκαμπτον αὐτῶν ἐμμονὴν ἐν τῷ ἐπικρατοῦντι διοικητικῷ συστήματι· ἄλλως τε πεπεισμένοι ὄντες περὶ τοῦ κανονικοῦ καὶ ἐννόμου τῶν πράξεων τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν ἀναγομένων εἴς τε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀρχιερέων, καὶ τὴν διοργάνωσιν τῆς Συνόδου, καὶ τοῦτο διηνεκῶς ἐν τῇ διανοίᾳ περιφέροντες « *πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.* » Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις καὶ ῥητὸν ἄρθρον τοῦ προγράμματος συνιστᾷ τὴν μυστικότητα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἀκολούθως οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες μετὰ πολλοὺς κενοὺς λόγους, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀνασκευῆς δεομένους, λίαν τολμηρῶς ἀνακράζουσι.

« *Διαμαρτυρόμεθα, Παναγιώτατε Δέσποτα, κατὰ πάσης τῆς ἀδιαφορίας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν τοῖς γιγνομένοις κατὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας προνομίων καὶ δικαιωμάτων, καὶ ἀπαιτοῦμεν ἵνα ὑπερασπισθῇ ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν (!) τὰ προνόμια καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἧς ὥρας ἐδώκαμεν τοῖς ἐκλεγεῖσιν συναδέλφοις τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀντιπροσωπεῦσαι τὴν ἀρχιερατικὴν ὁλομέλειαν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, εἴπομεν αὐτοῖς ὅπως ἐν πάσῃ ἐργασίᾳ αὐτῶν ἔχωσιν ὡς γνώμονα καὶ λυδίαν λίθον τούς τε συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὴν ἀνέκαθεν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως ἐπικεκυρωμένα προνόμια καὶ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ ὅτι πᾶσαν πρᾶξιν ἀντιβαίνουσαν τοῖς ἀνωτέρω θεωροῦμεν ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, διαμαρτυρόμεθα δεύτερον, κτλ.* »

Ὅτι δὲ οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες οὐκ οἴδασι ὅτι διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῶν πράξεων τῶν συναδέλφων αὐτῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διαμαρτύρονται ἅμα κατ' αὐτῶν τῶν ἱερῶν κανόνων, κατ' αὐτῶν τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων, κατ' αὐτῆς τῆς διηνεκοῦς πράξεως τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, κατ' αὐτοῦ τέλος πάντων τοῦ θείου Εὐαγγελίου, τοῦτο ἐρχόμεθα ἀποδεῖξαι.

Αἱ πράξεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰσὶ διτταί. Αἱ μὲν εἰσὶν ἐσωτερικαὶ, ἀφορῶσαι δηλονότι τὸν διοικητικὸν διοργανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ ἢ ὑλικαί. Ὁ λόγος ἐνταῦθα ἐστὶ περὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἢ πνευματικῶν. Αἱ ἐσωτερικαὶ ἀνάγονται εἰς τρία τινα· αἱ μὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, αἱ δὲ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀρχιερέων, αἱ δὲ εἰς τὸν διοργανισμὸν τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἴδωμεν δὲ, εἴπερ αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰσὶν ἀντικανονικαὶ, ἢ, τοὐναντίον, σύμφωνοι τοῖς ἱεροῖς κανόσι, τοῖς Συνοδικοῖς θεσπίσμασι, καὶ τῇ καθολικῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας.

Α. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ὡς γνωστὸν, ὥρισεν, ἵνα ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας συμψηφίζωσι μετὰ τῶν Ἐπισκόπων καὶ οἱ διάσημοι τῶν Λαϊκῶν, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες οἱονεὶ τὸν λαόν. Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστι κανονικώτατον, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς· Σωκράτης, ὁ περιώνυμος συγγραφεὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἱστορῶν τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς Νεκταρίου τοῦ Πατριάρχου, διαδόχου τοῦ Θείου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ Ἐξάρχου τῆς Β'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τοιαῦτα γράφει: « Ἦν » δέ τις διάσημος ἀνὴρ, Νεκτάριος τοὔνομα, καίτοι τὴν τοῦ Πραί» τωρος χειρίζων ἀρχὴν, ὅστις, *ἁρπασθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, εἰς* » *τὴν ἐπισκοπὴν προεβλήθη*, τῶν τε παρόντων ἑκατὸν πεντήκοντα Ἐπισκόπων χειροτονησάντων αὐτόν » (Ἐκκλ. Ἱστορ. Βιβλ. ἑ. Κεφ. ἡ.). Ψήφῳ λαοῦ καὶ Κλήρου καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος εἰς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνάγεται θρόνον, « *ψηφίσματι κοινῷ ὁμοῦ πάντων, Κλήρου τε φημὶ* ΚΑΙ *λαοῦ*, ὁ Βασιλεὺς Ἀρκάδιος αὐτὸν μεταπέμπεται. » (Σωκρ. αὐτ. ς'. 2). Ψήφῳ λαοῦ προσέτι καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος προχειρίζεται Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· ἀπολογούμενος γὰρ ὁ θεῖος Πατὴρ κατὰ τῶν δυσωνύμων Ἀρειανῶν, ἄκυρον τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ ἀποφηναμένων, διὰ

τὸ μὴ γενέσθαι δῆθεν τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ παρὰ τοῦ λαοῦ, τοιαῦτα γράφει· « *πᾶν τὸ πλῆθος καὶ πᾶς ὁ λαὸς* τῆς καθολι- » κῆς Ἐκκλησίας, ὥσπερ ἐκ μιᾶς ψυχῆς συνελήλυθότες, ἀνεβόων, » ἔκραζον αἰτοῦντες Ἀθανάσιον Ἐπίσκοπον τῇ Ἐκκλησίᾳ· » (ἐν Ἀπολογητικῷ Β΄.)· τοῦτο δὲ καὶ Γρηγόριος ὁ πολὺς τὴν Θεολογίαν ἐπιβεβαιοῖ λέγων· « *ψήφῳ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπὶ τὸν Μάρκου ἀνήχθη θρόνον* » (βλ. Ἐπιτάφ. εἰς τὸν Μ. Ἀθανάσιον).

Β΄. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ὥρισεν, ἐν περιπτώσει χηρείας Ἐπισκοπῆς, προβάλλεσθαι τρεῖς ὑποψηφίους τῇ τε θύραθεν καὶ ἔσωθεν παιδείᾳ κεκοσμημένους. Ἴδωμεν εἴπερ ταῦτά εἰσι σύμφωνα τοῖς Ἀποστολικοῖς ἐπιτάγμασι καὶ τῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας· « θεσπίζομεν (γράφει Ἰουστινιανὸς ὁ Αὐτοκράτωρ) θεσπίζομεν ὁσάκις χρεία γένηται Ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι..... ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν..... ἵνα ἐκ τῶν οὕτω ψηφιζομένων τριῶν προσώπων ὁ *βελτίων χειροτονηθῇ*, τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος » (Νεαρ. ΡΚΓ΄. καὶ ΡΛΖ΄. πρβλ. καὶ Ἀποστολ. Διαταγῶν Βιβλ. Η΄. Κεφ. δ΄.)· τὸ δὲ τρεῖς ψηφίζεσθαι οὐ πρῶτος Ἰουστινιανὸς ἐθέσπισεν, ἀλλ᾽ ἀρχαῖον ὂν ἔθος διὰ νόμου ἐκράτυνε· καὶ τοῦτο μὲν ἐγίγνετο ἄχρι τοῦδε, ἀλλὰ κατὰ ψιλὸν μόνον τύπον. Περὶ δὲ τῶν προχειριζομένων Ἐπισκόπων τοιαῦτα ἐντέλλονται οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι· « δεῖ ὑπάρχειν τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον, ἀνεπίληπτον, ἀνέπαφον πάσης ἀδικίας ἀνθρώπων..... *πεπαιδευμένον* καὶ *ἔμπειρον* τοῦ λόγου » (Ἀποστ. Διαταγ. Βιβλ. ά. Κεφ. ά. πρβλ. καὶ Ἀποστ. Καν. νή.)· τὸ δὲ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς στεντορείως ἀνακηρύσσει· « δεῖ τὸν Ἐπίσκοπον εἶναι *διδακτικόν* » (πρὸς Τιμόθ. Ά. γ΄. 2)· συνῳδὰ τούτοις καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀποφαίνονται. « ὁρίζομεν πάντα τὸν προάγεσθαι μέλλοντα εἰς τὸν τῆς Ἐπισκοπῆς βαθμὸν πάντως τὸν ψαλτῆρα γινώσκειν, ἵνα ἐκ τούτου καὶ πάντα τὸν καθ᾽ αὑτὸν Κλῆρον οὕτω νουθετεῖ μυεῖσθαι· ἀνακρίνεσθαι δὲ ὑπὸ

τοῦ Μητροπολίτου, εἰ προθύμως ἔχοι ἀναγινώσκειν, *ἐρευνητικῶς* καὶ οὐ *παροδευτικῶς*, τούς τε ἱεροὺς κανόνας καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τήν τε τοῦ θείου Ἀποστόλου βίβλον καὶ ΠΑΣΑΝ τὴν θείαν Γραφὴν, καὶ κατὰ τὰ θεῖα ἐντάλματα ἀναστρέφεσθαι καὶ *διδάσκειν τὸν λαόν*..... Ἔφη γὰρ προφητικῶς ὁ Θεός· « Σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, κἀγὼ ἀπώσομαί σε τοῦ ΜΗ *ἱερατεύειν μοι* » (Καν. Ϛ΄. τῆς Ζ΄.)· καὶ, « δεῖ τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν προεστῶτας ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἡμέραις, ἐξαιρέτως δὲ ταῖς Κυριακαῖς, πάντα τὸν *Κλῆρον καὶ λαὸν ἐκδιδάσκειν* » κτλ. (Καν. ιθ΄. τῆς Ζ΄.)· λέγει δὲ καὶ ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος « episcopi proprius munus docere populum » (de offic.)· ἤτοι: « κύριον ἔργον τοῦ Ἐπισκόπου ἐστὶ τὸ διδάσκειν τὸν λαόν. » Ὁ δὲ Χρυσορρήμων Πατὴρ ἑρμηνεύων τὸ τοῦ Ἀποστόλου « δεῖ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι..... ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν *διδαχὴν πιστοῦ λόγου*, *ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν* » (πρὸς Τιμόθ. Ά. 9), τοιαῦτα θεσπιῳδεῖ· « εἰ ἐπέλθοις τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, πολλαχοῦ αὐτὸν (τὸν Παῦλον) εὑρήσεις ἀπὸ τῆς διδασκαλίας κρατοῦντα καὶ πρὸ τῶν σημείων· *ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ*, τοὐτέστι πρὸς φυλακὴν τῶν οἰκείων καὶ ἀνατροπὴν τῶν ἐχθρῶν· ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς μάχεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, καὶ αἰχμαλωτίζειν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ λογισμοὺς καθαιρεῖν, ὁ μὴ εἰδὼς περὶ ὀρθῆς διδάσκειν διδασκαλίας, *πόρρω ἔστω θρόνου διδασκαλικοῦ* » κτλ. κτλ. Τὸ δὲ περὶ διοργανισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὅτι δηλονότι ἐστὶ σύμφωνος κατὰ πάντα τοῖς ἱεροῖς κανόσι, τοῖς Συνοδικοῖς θεσπίσμασι, καὶ τῇ καθολικῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο διὰ μακρῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀποδέδεικται.

Ἐκ τούτων οὖν πάντων δῆλον καθίσταται, ὅτι οἱ Σεβάσμιοι Γέροντες, διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῶν πράξεων τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διαμαρτύρονται ἅμα κατ᾽ αὐτῶν τῶν ἱερῶν καθεστώτων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἴπερ οὖν εἰσὶν ἀληθεῖς καὶ γνήσιοι Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ὥσπερ καὶ εἰσίν, ὀφείλουσιν ἅπασι παλινῳδίαν καὶ ἐπισήμως

ἀνακαλέσαι τὴν διαμαρτύρησιν αὐτῶν, καὶ ἀνομολογῆσαι τὰς πράξεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὡς κανονικὰς, ἐθνωφελεῖς καὶ νομίμους, ὅπως ἀρθῇ τὸ σκάνδαλον, ὅπερ διὰ τοῦ ἀτόπου ἐγγράφου αὐτῶν προεκάλεσαν· ἄλλως, καθίστανται ὑπεύθυνοι καὶ ἐνώπιον τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, καὶ ἐνώπιον τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐν ἐπιγνώσει παρερμηνεῖς ἀναδεικνύμενοι, οὐ μόνον τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ψηφισμάτων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν σεβαστῶν Σουλτανικῶν διαταγμάτων.

Ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πληρεξούσιοι τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους, οἱ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Συνοδικῷ ἐννόμως καὶ κανονικῶς συνελθόντες, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας συνεσφιγμένοι, εὐξώμεθα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ εὐσταθείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς τῶν ὀρθοδόξων πληρώματος, μετὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Γερμανοῦ Πατριάρχου καὶ πρωταγωνιστοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας, οὕτωσὶ ἐπιλέγοντες· « ..... ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος ἀποστείλαι πρὸς τοὺς Ποιμένας τῶν λογικῶν προβάτων αὐτοῦ ἄγγελον χαρὰν μεγάλην εὐαγγελιζόμενον, ὡς πρότερον ἐπὶ τῇ κατὰ σάρκα γεννήσει αὐτοῦ τοῖς ποιμέσι τῶν ἀλόγων προβάτων καὶ βοσκημάτων, καὶ ἀξιώσαι ἅσαι τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην ὑμνολογίαν· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. » (Πρακτ. Συνόδ. Τ. Β΄. σελ. 1000).

Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐπικυρωθὲν καὶ ὑπογραφὲν παρὰ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς Κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν. —

ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΕΠΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

ΤΗ 30 ΙΑΝΝΟΥΡΙΟΥ 1859.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΣΤ΄. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ.

Η κυρία πρόθεσις τῆς παρούσης Συνελεύσεως, καθ' ἃ καὶ ἄλλοτε ἠγόρευσα, καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν εὐδοκίαν τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχει τὸ ἵνα, ἀθίκτων μενουσῶν καὶ ἀτροποποιήτων τῶν κανονικῶν διατάξεων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἀπαραβιάστων μενόντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Αὐτοκρατορικῶν προνομίων τῶν εἰς τὴν τῶν ὀρθοδόξων κοινωνίαν ἐπιχορηγηθέντων κατὰ καιροὺς παρὰ τῶν ἀειμνήστων Προγόνων τοῦ σεβαστοῦ καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Ἄνακτος, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀρθῇ ἐκ μέσου πᾶν ὅ,τι φέρῃ πρόσκομμα εἰς τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ἐφαρμογὴν ἐπ' ἀγαθῇ καὶ προσφόρῳ διαιτήσει τῶν τε Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Κράτους ὀρθοδόξων Λαῶν.

Τὰ προσκόμματα ταῦτα πολλὰ εἰσὶ καὶ ποικίλλα, ἅπερ ἡ κατ' ἐξακολούθησιν τῶν δεόντων σύσκεψις θέλει φέρει εἰς μέσον. Καὶ πρῶτον πάντων ἦν ἡ ἀκανόνιστος ἥ,τε ἐκλογὴ καὶ ἡ πτῶσις τοῦ Πατριάρχου, καὶ ἡ τῶν Ἀρχιερέων ἐγκαθίδρυσις καὶ ἔξωσις· ἀλλὰ χάρις τῷ Θεῷ ταῦτα ἐκανονίσθησαν· δεύτερον· τὸ ἀνώμαλον τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καὶ αἱ ἄνευ οὐδενὸς κανόνος ἐργασίαι αὐτῆς, ὅθεν εἵποντο παραμέλησις μὲν τῶν καθηκόντων καὶ πράξεις ἀνέταστοι, ἀπάδουσαι τοῖς ἱεροῖς κανόσι, καὶ τῇ ὑψηλῇ βουλήσει τῆς Κυβερνήσεως· τούτου τοῦ δευτέρου προσκόμματος ἡ διευθέτησις ἀπησχόλησε νῦν τὴν τιμίαν ταύτην Συνέ-

λευσιν. Καὶ πόσον μὲν πρὸς κλέος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀκραιφνῶς ἠψάμεθα τοῦ ἔργου, εὐλαβείᾳ μή τι ἀρθῇ ἢ προστεθῇ, εἰμὴ μόνον διευθετηθῇ, ἡ ἑκάστου ἡμῶν συνείδησις μαρτυρεῖ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ὅτι δὲ σὺν πᾶσι τούτοις ἐδέησεν ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ἓν σῶμα σεβάσμιον, ὅπερ, ὡς δοκεῖ, πρό τινων χρόνων καὶ αἰτίᾳ περιστάσεων χρειωδῶς συνεκροτήθη, ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ἀνασυγγύρισιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν τοῦ Πατριαρχείου πραγμάτων ἐφάνη ὡς ἱκρίωμά τι, ἱδρυθὲν μὲν αὐτοσχεδίως, ἐπιπροσθοῦν δὲ καὶ βύον τὴν ἁπλοχωρίαν τοῦ οἰκοδομήματος, διὸ καὶ ἐδέησεν ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου, ὡς προείπομεν, οἱ ἐφεξῆς λόγοι δικαιώσουσι τὴν πρᾶξιν.

Ποῖον δὲ ἦν τοῦτο τὸ σεβάσμιον σῶμα; ἡ Γεροντεία· ἤτοι ἓν σῶμα συγκείμενον ἐκ πέντε πλησιοχώρων σεβασμίων Μητροπολιτῶν, οἷς μετὰ ταῦτα προσετέθησαν καὶ τρεῖς ἕτεροι κατ' ἔγκρισιν τοῦ Πατριάρχου, διαμενόντων διηνεκῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἵτινες κατὰ καιροὺς προσκαλοῦντες ἔξωθεν καί τινας τῶν Μητροπολιτῶν ἄνευ οὐδενὸς κανόνος, ἀλλ' οὓς ἂν ἤθελον αὐτοί, συνεκρότουν τὴν ἐνδημοῦσαν ἱερὰν Σύνοδον, ἄνισον ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀνομοιόμορφον· διότι οἱ μὲν ὠνομάζοντο Γέροντες διηνεκῶς ἐνδημοῦντες, ἔχοντες ἐνταῦθα προσωπικὰς σχέσεις ποικίλλας διὰ τὴν παντοτινὴν διαμονὴν αὐτῶν· οἱ δὲ ὠνομάζοντο μόνον Μητροπολῖται, ἁπλοῖ καὶ πρόσκαιροι, ἴσως δὲ καὶ ἀπρόσεκτοι θεαταὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, προσκεκλημένοι μὲν ὄντες κατὰ χάριν μᾶλλον καὶ κατὰ χρείαν συνεργασίας, δυνάμενοι δὲ ἀποπεμφθῆναι εἰς τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν, ἂν μὴ ἤρεσκον.

Ἀπέναντι τοιαύτης Συνόδου, τί καὶ πόσον ἴσχυεν ὁ κατὰ καιρὸν Πατριάρχης, κλονούμενος ἀείποτε ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ προσωρινὸς λογιζόμενος, καὶ πόσον ὤφειλε μεριμνᾶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὴ λεγόμενον νοεῖται. Τοιαύτη μορφὴ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὑπισχνουμένη, τυχὸν, καί τι καλὸν, φαίνεται, ὡς καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν, πάμπολα καὶ ἀναπόφευκτα ἄτοπα ἔχουσα, ἅμα δὲ καὶ ἀντικανονικά. Καὶ πρῶτον πάντων ὅτι αἱ Ἐπαρχίαι αὐτῶν ἐστεροῦντο

διὰ παντὸς τοῦ πνευματικοῦ Ποιμένος καὶ πατρὸς αὐτῶν, καὶ τῆς αὐτοῦ πατρικῆς περιθάλψεως, ὥστε οἱ Ποιμένες ἐλογίζοντο ἀλλότριοι εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ποίμνην· διότι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ποιμνίου ἐγίνετο μόνον ἐν καιρῷ ἀντιδραστικῆς τινος καὶ ἀναγκαστικῆς ὑπερορίας, ἥτις οὐ σπανίως συνέβαινε κατ' ἀλληλαντεκδίκησιν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πόσον φροντίσει περὶ τῶν προβάτων αὐτοῦ ὁ καθ' ὑπερορίαν παραγινόμενος προσκαίρως, καὶ οἱονεὶ ὄναρ ἐπιφαινόμενος, δῆλον· δεύτερον· ἔχοντες οὗτοι διαμεμερισμένας εἰς ἑαυτοὺς τὰς Ἐφορίας ἁπασῶν τῶν Ἐπαρχιῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἵνα μὴ εἴπω πάντοτε, διώριζον ἢ ἐψήφιζον Ἀρχιερεῖς ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς μάλιστα εὐνοουμένων, καὶ λεγομένων βαρβαρικῶς *τζιρακίων*, ὥστε αἱ Ἀρχιεπισκοπικαὶ ἕδραι οὐ βραβεῖα ἀρετῆς καὶ ἱκανότητος, ἀλλὰ προσωπικῶν ἐκδουλεύσεων γέρας προὔκειντο πολλάκις, οὐ σπανίως δὲ καὶ μὴ ἐχόντων αὐτῶν τὰ προσόντα· τρίτον· αἱ διηνεκεῖς καὶ ἀλλεπάλληλοι μεταθέσεις τῶν Ἐφορευομένων κατὰ τὸ μέτρον τῆς αὐτῶν εὐδοκιμήσεως οὐ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μᾶλλον, ἢ πρὸς τὸν ἐφορεύοντα, οὐ μικρὸν μῶμον καὶ γογγυσμὸν προὐξένει εἰς τὸν λαὸν, ἔτι καὶ εἰς αὐτοὺς ἐνίοτε τοὺς μετατιθεμένους, ὡς μὴ ἐρωτωμένους πολλάκις, ἀλλὰ καὶ διαπληκτισμοὶ ἐνίοτε συνέβησαν μεταξὺ τῶν Γερόντων, περὶ τοῦ τίς τίνα τῶν ἰδίων *τζιρακίων* προβιβάσῃ εἰς πλουσιωτέραν Ἐπαρχίαν· τέταρτον· τὸ εἶναι αὐτοὺς οὕτω προνομιούχους, καὶ διατρίβοντας ἐν τῇ θελκτικῇ ταύτῃ Μητροπόλει, καὶ διέποντας τὰ πάντα, ἐποίει τὰς ἕδρας αὐτῶν ἐπιφθόνους. ὅθεν ἐγεννῶντο σπουδαρχίαι καὶ παραγκωνισμοὶ, καὶ λαϊκαὶ καὶ κοσμικαὶ ἐπεμβάσεις, καὶ τὰ συνῳδὰ αὐτῶν. Καὶ ἔστι πρόδηλον ὅτι οὐχὶ οἱ ἐναρετώτεροι καὶ οἱ τὰς χεῖρας καθαρευούσας ἔχοντες ἀπὸ σφετερισμῶν ὑπεδύοντο, ἢ καὶ ἠδύναντο ὑποδύεσθαι τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα. Ταῦτα λέγων, οὐ καθάπτομαι, ἄπαγε! τῶν προσώπων τῶν νῦν κοσμούντων τὸ σεβάσμιον τοῦτο σῶμα, καὶ πρὸς ὃ ὅπως δήποτε χρεωστεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος εὐχαριστίας διὰ τὰς κατὰ καιροὺς μέχρι τῆς σήμερον ἐκδουλεύσεις, οὐ τῶν προσώπων, λέγω, ἅπερ, ὡς κἀγὼ ἰδίως καὶ ἄλλοι πολλοὶ σεβόμεθα καὶ φιλικὰς σχέσεις

ἔχομεν, ἀλλὰ τοῦ ἐπικρατήσαντος τούτου συστήματος, ὡς χορηγοῦντος λαβὰς καὶ ἀφορμὰς ἀναρμόστων πράξεων εἰς τὸν ἱερατικὸν χαρακτῆρα, ἄν ποτε κατὰ δυστυχίαν εἰσφρύσωσι πρόσωπα, προτιμῶντα τὸ ἴδιον κέρδος καὶ τὰ ἴδια πάθη μᾶλλον, ἢ τὸ κλέος τῆς Ἐκκλησίας.

Τοσούτων λοιπὸν ἀτοπημάτων ὄντων δορυφόρων τοῦ τοιούτου συστήματος, αἴσθησις ἐγένετο πρὸ πολλοῦ δυσάρεστος εἰς ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οὐκ ὀλίγαι προσκλαύσεις ἐγένοντο· οὔτε ἅπαξ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ καὶ ἡ Διοίκησις ἠνωχλήθη, ὥστε καὶ διαταγὰς κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐξέδοτο ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν Ἐπαρχίας, πάντως, διότι οὔτε κανονικὸν, οὔτε Αὐτοκρατορικὸν προνόμιον εἶχον ἵνα ἐμμένωσι διὰ παντὸς ἐν τῇ Βασιλευούσῃ.

Διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λοιπὸν λόγους, ὤφειλεν ἵνα ἡ τιμία Συνέλευσις ἐπιληφθῇ τούτου τοῦ θέματος, ὡς διὰ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην καὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους πάντως ταὐτὰ ἐψηφίσθησαν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τούτου κατὰ τὸ 1847—1848, ὡς ἐν τῷ Κώδηκι δρᾶται· ἀλλὰ τότε δι' ἄλλα αἴτια ἄγνωστά μοι ὁ καθολικὸς κανονισμὸς οὐκ ἐτελεσφόρησε.

Ἵνα οὖν βαδίσῃ κανονικῶς ἡ Συνέλευσις, μηδὲ προσκρούσῃ εἰς τὰ ἀρχαῖα προνόμια τῆς μεγαλοπρεποῦς Διοικήσεως (αὕτη γὰρ ἀφ ἡμῶν ἀπαιτεῖ ἐξ ἴσου καὶ τοῦτο, ὡς καὶ τὸ μὴ προσκροῦσαι εἰς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας) πρῶτον ἐζητήθη ἂν ὑπάρχῃ κανών τις ἐκκλησιαστικὸς περὶ τούτου τοῦ ἱεροῦ σώματος, καὶ οὐχ εὑρέθη ἰδιαίτερόν τι περὶ τῶν πέντε τούτων θρόνων, οἷον Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας καὶ Χαλκηδόνος. Πάντως ὁ Νικαίας δικαίως τιμᾶται διὰ τὴν ἐκεῖ συγκροτηθεῖσαν Ἁ. ἁγίαν Οἰκουμ. Σύνοδον· ὁ Χαλκηδόνος διὰ τὴν Δ΄., ὁ Ἡρακλείας διὰ τὸ εἶναι Μητροπολίτην, παρ' οὗ λαμβάνει τὴν ποιμαντορικὴν ῥάβδον ὁ κατὰ καιρὸν Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοίως διά τινας ἑτέρους λόγους τιμᾶται καὶ ὁ Κυζίκου, καὶ ὁ Νικομηδείας καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς, ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως ἀποκαθίστησιν αὐτοὺς Προνομιούχους· διότι ἡμεῖς ἔχομεν καὶ τόσας ἄλλας ἀποστολικὴν θεμελίωσιν ἐχούσας Ἐκκλησίας,

καὶ Ἀποστολικοὺς θρόνους, οἷον πάντας τοὺς ἐν Πόντῳ καὶ Ἀσίᾳ καὶ Βιθυνίᾳ, πρὸς οὓς ἐπιστέλλει ὁ μακάριος Πέτρος· ὁ Ἀγγύρας, ὁ Πισσιδείας, ὁ Ἰκονίου, ὁ Κρήτης, ὁ Ἐφέσου, ὁ Θεσσαλονίκης, οἱ ἐπὶ Θράκης καὶ Μακεδονίας μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ Ἐπίσκοποι, ἅπαντες οὗτοι καὶ θρόνοι καὶ Ἐκκλησίαι ἀποστολικῆς συστάσεως εἰσὶ, καὶ ἐν τῇ γραφῇ ῥητῶς ἀναφερόμενοι· πόθεν λοιπὸν τὸ κανονικὸν Προνόμιον τὸ ἰδιάζον εἰς αὐτούς;

Ἐξετάσθη παρομοίως ἐὰν δόγμα τι βασιλικὸν καθιεροῖ αὐτοὺς ὡς σῶμα ἰδιαίτερον, ἐνδημοῦν ἀείποτε ἐν τῇ Πρωτευούσῃ, καὶ οὐχ εὑρέθη, ὅτι οὐκ ἦν· δῆλον δ' ὅτι οὐκ ἦν οὐδέποτε ἐπικεχορηγημένον αὐτοῖς τοιοῦτον ἀμετάθετον προνόμιον, διότι πολλάκις ἀπεπεμφθέντες ἀναγκαστικῶς ὑπό τινων Πατριαρχῶν εἰς τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν οὐδέποτε προήγαγον εἰς τὴν ἑαυτῶν ὑπεράσπισιν τοιοῦτον ἐπικυρωτικὸν ἔγγραφον· εἶτα, καὶ πῶς ἦν δυνατὸν ἡ αὐτὴ διοίκησις ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους προσκυροῖ τὴν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ αὐτῶν διαμονὴν, καὶ ἅμα ἐξ ἑτέρου ἐκδίδωσι διαταγὰς τῆς αὐτῶν ἐκ τῆς Πρωτευούσης ἀπομακρύνσεως εἰς τὰς ἑαυτῶν Ἐπαρχίας κατ' ἀναφορὰν Πατριαρχικήν; Πρόδηλον οὖν ὅτι κατὰ συγκατάβασιν Πατριαρχικὴν ἅπαξ ἐνδημήσαντες, τῷ χρόνῳ καὶ τῇ συνηθείᾳ, ὡς πλησιόχωροι, ἐποίησαν ἢ καὶ ἴσχυσαν ποιῆσαι τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτῶν δικαίωμα σόλοικον.

Ἀληθὲς ὑπάρχει ὅτι ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Βερατίῳ γίνεται ἰδιαιτέρα μνεία τούτων τῶν πέντε θρόνων, ὡς ἐχόντων δικαίωμα ἵνα συσκέπτωνται μετὰ τῆς ἐνδημούσης ἱερᾶς Συνόδου ἐν περιπτώσει ἐκλογῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου· ἀλλ' ἡ φράσις τοῦ Βερατίου λέγουσα αὐτοὺς ὡς ἔχοντας δικαίωμα συσκέψεως *μετὰ τῆς ἐνδημούσης ἱερᾶς Συνόδου*, ὑποτίθησιν αὐτοὺς καὶ λαλεῖ περὶ αὐτῶν ὡς μὴ ποιούντων μὲν μέρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, διὰ δὲ τὸ πλησιόχωρον δυναμένων αὐθημερὸν ἐλθεῖν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν, ἐχόντων δικαίωμα συσκέψεως καὶ γνωμοδοτήσεως ἐπὶ ἐκλογῇ Πατριάρχου, τοῦ τὰ μάλιστα ἐπισήμου τούτου θέματος, ἢ καὶ ἑτέρου τινὸς παρομοίου.

Καὶ τότε μὲν ἴσως ἤρκει διὰ τὸ αὐθημερὲς τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πα-

τριάρχου, ὡς ἐσυνειθίζετο, ὅπως ἡ ἐνδημοῦσα Σύνοδος ἐλάμβανε τὴν γνώμην μόνον τούτων τῶν πληρωμάτων πέντε Μητροπολιτῶν. Ἀλλὰ νῦν κανονικώτερον καὶ ἱεροπρεπέστερον ἔδοξεν, ὡς καὶ ἡ Ὑψηλὴ Διοίκησις ἀπαιτεῖ, ἵνα ἡ ἐκλογὴ γίνηται ἀμερόληπτος· διὸ καὶ ἐκανονίσθη ἵνα σύμπαντες οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου συμψηφίζωσι, καὶ ἡ ἐκλογὴ οὕτω γίνηται ἐν ἑξήκοντα καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ· ὥστε μὴ ὅλως παραβλαπτομένης τῆς Αὐτοκρατορικῆς διατάξεως, ἐρωτώμενοι καὶ σύμπαντες οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, συμμετέχωσι τῆς τοιαύτης τιμῆς κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας.

Ἀποδειχθέντος οὖν οὕτως οὐ μόνον περὶ τοῦ ἀδίκου καὶ παρὰ κανόνας, ἀλλὰ καὶ βλαβεροῦ τοῦ εἶναι διηνεκῶς τοὺς πέντε τούτους θρόνους πρωτομυσύχους, καὶ τοὺς αὐτῶν Ἐπισκόπους μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀμετακίνητα, ἐπιβαρύνοντα καὶ ταράσσοντα, ἢ καὶ πνίγοντα, δι' οὓς ἀνεφέραμεν λόγους τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν γνώμην, ἔδοξεν, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, ἐπάναγκες ἐγνώσθη ἐν τῷ νέῳ καταστατικῷ τὴν ἱερᾶς Συνόδου ἵνα καταργηθῇ, ὡς τὸ ἐφορικὸν, οὕτω καὶ τὸ Γεροντικὸν ἐπίσημον, σωζομένων ἀείποτε τῶν κατὰ τὸ συνταγμάτιον κανονικῶν καὶ αὐτοκρατορικῶν Προνομίων αὐτῶν.

Ὅτι δὲ ἡ διατήρησις τῆς Γεροντείας, ὡς σώματος ἰδιαιτέρου ἑδρεύοντος μὲν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, μὴ ποιοῦντος δὲ ὡς τοιούτου μέρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἔσται τοῦ λοιποῦ ἐπιβλαβεστάτη εἴς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν ἐνδημοῦσαν ἱερὰν Σύνοδον, πρόδηλον· διότι οἱ Ἐπίσκοποι οὗτοι ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου μέλλουσι μένειν μακρὰν τῶν ποιμνίων αὐτῶν, καὶ εὐκαιρίαν ἔχειν ἵνα ἀντιπράττωσι καὶ μηχανῶνται, ὅπως καταστήσωσιν ἀναγκαίαν τὴν ὑπεροχικὴν σύμπραξιν αὐτῶν, ὡς ἔπραττε τὸ σῶμα τοῦτο καὶ μέχρι τοῦ νῦν. Διὸ δικαίως καὶ εὐλόγως ἐξεφωνήθη ἐν τῷ Ζ'. Ἄρθρῳ τοῦ νέου καταστατικοῦ, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ Ἐφορίαι καταργοῦνται, καὶ σὺν αὐταῖς ἅμα καὶ Γεροντεῖαι· ὅμως, ἵνα μὴ μένῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γεννεὰς δισταγμός τις ὅτι ἀπερισκέπτως ἢ κατὰ πάθος ἐγένετο τοῦτο, καὶ ἐντεῦθεν προστριβῇ μῶμος εἰς τὴν

τιμίαν ταύτην Συνέλευσιν, ἔκρινα εὔλογον ἵνα συνοπτικώτερον καὶ ὡς οἷόν τε εὐφήμως ἐκθέσω τὰ αἴτια καὶ τοὺς λόγους, κατὰ διαφόρους Συνεδριάσεις σποράδην ῥηθέντας, δι' οὓς αἵ,τε Ἐφορίαι καὶ Γεροντεῖαι κατήργηνται, ὡς ἐπιπροσθοῦσαι τὸ ἀρχικὸν Συνοδικὸν οἰκοδόμημα.

Εἴρηται δὲ ὅτι καὶ κατὰ τὸ 1848 τὸ αὐτὸ ἐκρίθη τε καὶ ἐψηφίσθη, καὶ πάντως διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ.

Προκείσθω δὲ ὡς σημείωσις τοῦ ιδ'. § σελ. 20 | τῆς ἡμετέρας ἀνασκευῆς καὶ ὡς ἐπισφράγισις τῆς ἀληθείας ἡ ἀκόλουθος Συνοδικὴ πρᾶξις τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ο ΕΚ ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΑΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΑΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

† Νόμος ἀρχαῖος, καὶ κανὼν, καὶ Πατριαρχικὸν προνόμιον, μὴ ἐξεῖναι τινὶ τῶν Ἀρχιερέων ἐπιδημεῖν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἄνευ προσκλήσεως τοῦ κατὰ καιροὺς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ ἐπιδημοῦντι συνδιατρίβειν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, καθόσον ἂν αὐτὸς βούλοιτο καιρὸν καὶ χρόνον· καὶ μὴ καταδυναστεύειν τινα τοῦ Πατριάρχου, ἄκοντος καὶ μὴ βουλομένου αὐτοῦ, τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ κατοικεῖν, ὡς τῶν νόμων ΜΗ συγχωρούντων τοῦτο γίγνεσθαι. Ἐπειδοῦν καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν τὴν σήμερον νεύσει Θεοῦ σώζεται Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως βούλεται ψήφῳ Συνοδικῇ τὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦτο

προνόμιον ἔχειν τὸ κῦρος, καὶ ἀμετάπτωτον μέχρι παντὸς. καὶ τοὺς μὴ βουλομένους τῶν Ἀρχιερέων σώζεσθαι τοῦτο τὸ προνόμιον, ἀλλὰ βίᾳ τίνι καὶ προφάσει ἀλόγῳ τὴν Κωνσταντινούπλιν ἐθέλοντας οἰκεῖν, παρὰ γνώμην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παιδεύεσθαι παιδείᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, κατὰ τὴν τῶν νόμων καὶ κανόνων διατύπωσιν· ὅθεν καὶ εἰς τὸ περὶ τούτου ἐσημειώθη τὸ παρὸν εἰς εὐθύμησιν τῆς ἀποφάσεως τῶν νόμων καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου προνομίου ἐν ἔτει σωτηρίῳ **1639**

† Κύριλλος ὁ ἐκ Βερρόϊας ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Ἡρακλείας Μελέτιος. — Χαλκηδόνος Διονύσιος. — Ἀθηνῶν Δανιήλ. — Παλαιῶν Πατρῶν Παρθένιος. — Ναυπάκτου καὶ Ἄρτας Ἄνθιμος. — . . . . . Ἱερόθεος. — Κώου Παρθένιος. — Δρύστρας Ἀντώνιος. (ἐκ τῶν Κωδ. τῆς Μ. Ἐκκλ.).

* * *

ΤΕΛΟΣ.